

**COLEGIO
ARUBANO**
havo vwo

Regeling schoolexamen

VWO

2026-2027

INHOUDSOPGAVE

VOORWOORD	3
INLEIDING	4
TIPS EN BELANGRIJKE REGELINGEN	5
NADERE UITWERKING EXAMENREGLEMENT AVO VOOR VWO/HAVO COLEGIO ARUBANO 2026 - 2027	9
EXAMENCOMMISSIE V.W.O. 2026-2027	24
ROOSTERS SE1, SE2 en SE3-PERIODE	27
SE HERKANSINGEN VWO 2026 - 2027	35
OVERZICHT deel-SE's VWO	36
LEERSTOFOMSCHRIJVING EN BEPALING EINDCIJFER SCHOOLEXAMEN PER VAK.....	38
DE TALEN	39
DE EXACTE VAKKEN	53
LICHAMELIJKE OPVOEDING	69
DE MAATSCHAPPIJVAKKEN	73
EX. 1 LIJST VWO 2026-2027	85

VOORWOORD

Oranjestad, september 2026

Beste kandidaat,

Jullie zitten nu in het examenjaar, voor de meesten van jullie één van de meest bijzondere en spannende schooljaren van jullie schoolloopbaan op Colegio Arubano.

In deze *Regeling schoolexamen VWO*, het *SE-reglement* of *SE-boekje*, vind je alle informatie over de schoolexamens. Per vak staat beschreven uit welke onderdelen het schoolexamen bestaat en welke regels daarbij gelden. Natuurlijk zullen jullie docenten deze informatie ook verder toelichten.

Wij raden jullie aan om dit SE-boekje ook samen met je ouder(s) of verzorger(s) door te nemen, zodat zij weten wat er dit schooljaar van jullie wordt verwacht. Er wordt veel van jullie gevraagd, maar jullie staan er niet alleen voor. Jullie docenten, mentor en de schoolleiding staan klaar om jullie te begeleiden en te ondersteunen. Aarzel dus niet om vragen te stellen als iets niet duidelijk is.

Voor veel van jullie is dit ook het jaar waarin je plannen maakt voor de toekomst. Sommigen vertrekken straks naar Europa, Noord- of Zuid-Amerika om te studeren, anderen kiezen voor een opleiding op Aruba, Curaçao of elders in de regio. Misschien kies je eerst voor een tussenjaar. Welke weg je ook kiest, het VWO diploma van Colegio Arubano vormt een waardevolle basis. Het diploma wordt erkend binnen het Koninkrijk der Nederlanden en biedt toegang tot vervolgopleidingen in Aruba en daarbuiten.

Namens alle docenten, het onderwijsondersteunend personeel en de schoolleiding wensen wij jullie veel succes met de voorbereiding op en het afleggen van jullie schoolexamens. Niet iedere toets of examen zal misschien verlopen zoals je had gehoopt, maar laat je daardoor niet ontmoedigen. Neem op tijd rust, zorg voor voldoende ontspanning en onthoud dat iedere stap die je zet je dichterbij je diploma brengt.

Wij wensen jullie een leerzaam, succesvol en mooi examenjaar toe en hopen jullie in juli vol trots op het podium te zien met het felbegeerde diploma in handen.

Namens de hele school,

Mw. Endrah Richardson-Gumbs
Waarnemend voorzitter van de
examencommissie

Mw. Arelis Dania
Secretaris van de examencommissie

INLEIDING

Het Schoolexamen (SE) en het gehele Centraal Schriftelijk Examen (CSE) vinden plaats in je laatste schooljaar, het examenjaar. In het voorexamenjaar worden voor sommige vakken enkele onderdelen van het schoolexamen afgenomen.

Het SE-boek 2026 - 2027 bevat de regels waaraan je je als kandidaat moet houden. Lees het aandachtig door. Het niet nakomen van de regels kan vervelende gevolgen hebben. Je mentor zal dit tijdens het msl uur verder toelichten.

Het examen 2026 - 2027 bestaat uit twee delen, namelijk:

- De schoolexamens (SE's) en
- De centrale examens (CSE).

De leerstofomschrijving (vanaf bladzijde 38) van de verschillende vakken bevat een omschrijving van de exameneisen per vak. Het is een overzicht van:

- welke onderdelen van het examenprogramma in het SE worden getoetst;
- welke leerstof in welk onderdeel wordt getoetst;
- de vorm waarin de leerstof wordt getoetst;
- wanneer de schoolexamens worden afgenomen en wanneer de opdrachten moeten worden ingeleverd;
- wat de duur is van de schoolexamens;
- wat de weging is van de verschillende onderdelen;
- welke SE's herkanst mogen worden

De vakken informatica (INF), filosofie (FIL) en geschiedenis (GS) kennen dit schooljaar geen centraal examen maar alleen schoolexamens. Het cijfer voor het schoolexamen is dan ook je eindexamencijfer. Bij alle andere vakken moet je eerst het schoolexamen afsluiten om aan het Centraal Schriftelijk Examen te mogen deelnemen. Het eindexamencijfer is dan het rekenkundig gemiddelde van het eindcijfer SE en het eindcijfer CSE.

De schoolexamenroosters zijn ook opgenomen in dit SE-reglement, doch onder voorbehoud. Neem deze goed door en maak je studieplanning aan de hand hiervan. Bij de vakken waar nog geen rooster is vermeld, zul je dit één week vóór iedere SE-periode ontvangen.

TIPS EN BELANGRIJKE REGELINGEN

Wij wijzen de examenkandidaten erop dat het de verantwoordelijkheid van de examenkandidaat is om deze bepalingen heel goed na te lezen bij het onderdeel “Nadere uitwerking....”, want eventuele uitsluiting van het schoolexamen of ongeldigverklaring van het schoolexamen kan tevens ontzegging van verdere deelname aan het centraal examen inhouden. Daarnaast moeten alle kandidaten hun mailbox en de informatieborden op school dagelijks raadplegen om op de hoogte te blijven van de laatste informatie en ontwikkelingen met betrekking tot het examen.

TIPS

Als je je aan de volgende punten houdt, komt het allemaal goed dit schooljaar:

- Ga naar alle lessen, iedere dag, het hele schooljaar en blijf niet thuis omdat je denkt dat je je tijd beter kunt besteden aan een ander vak: onze ervaring leert dat de meesten die dat zeggen het niet halen.
- Zorg dat je een planning maakt voor al het werk van alle vakken. Je mentor zal je hierbij ondersteunen.
- Zorg dat je zo goed mogelijk scoort voor je profielwerkstuk (PWS). Het combinatiecijfer (gemiddelde van je PWS en het eindcijfer van I&S in de voorexamenklas) telt net zo zwaar mee als elk ander examenvak.
- Volg de examentraining vlak voor het Centraal Schriftelijk Eindexamen serieus. Volg deze alsof je het echte examen moet maken.
- Leerlingen die in het examenjaar zij-instromen vanuit een andere school of andere jaarlaag moeten rekening houden met toetsen die reguliere examenleerlingen al in het voorexamenjaar hebben afgerond. Deze toetsen noemen wij deel-SE's. Informatie hierover is ook in dit SE-reglement opgenomen.
- Vóór aanvang en tijdens een SE moet je je kunnen identificeren met jouw Colegio-kaart. Zorg dus dat je jouw Colegio-kaart bij je hebt.

BELANGRIJKE REGELINGEN

- Het schoolexamen is een onderdeel van het eindexamen en bepaalt, met uitzondering van de vakken waarvoor je geen centraal examen in maakt, voor de helft het eindcijfer.
- Het eindcijfer voor het profielwerkstuk (PWS) wordt samen met het eindcijfer voor het vak Individuele en samenleving (I&S) opgeteld en het gemiddelde hiervan levert een eindcijfer (combinatiecijfer) op. De eindcijfers voor het PWS en het vak I&S mogen niet lager zijn dan een vier (4). Een cijfer lager dan 4 houdt in dat je bent gezakt. Daarnaast moet je voldoen aan andere slagingscriteria.
- Te laat komen bij een (school)examen kan vervelende consequenties met zich meebrengen voor de examenkandidaat. Wij vragen daarom speciale aandacht voor de artikelen 7, 13, 14 en 15 uit ‘*Nadere uitwerking Examenreglement AVO voor Vwo/Havo Colegio Arubano*’ (zie verderop in dit SE-reglement). Hierin staan onder meer regelingen met betrekking tot laat komen door nalatigheid. Dit kan namelijk het cijfer ‘1’ opleveren.

- Als een kandidaat 30 minuten na het begin van het SE nog afwezig is, kan hij/zij uitgesloten worden van het schoolexamen. De kandidaat wordt bij diens afwezigheid bij een schoolexamen niet uitgesloten als hij conform de bepalingen in het reglement aangetoond heeft dat hij 'legaal' afwezig is geweest of zonder opzet het SE verzuimd heeft. Niet aanwezig zijn bij een SE kan, als er sprake is van nalatigheid, het cijfer '1' opleveren of uitsluiting van het centraal schriftelijk examen (CSE) als gevolg hebben.
- Te laat komen bij een Kijk- en luistervaardigheidsschoolexamen (KLV) betekent dat een kandidaat alleen de resterende tijd zal krijgen.
- Bij ziekte neem je voorafgaand aan het schoolexamen contact op met de afdelingsconector belast met de eindexamenklassen door de school te bellen. Volg daarna de Medwork meldingsprocedure. Let op! Dit kan gedurende het schooljaar veranderen.
- Een leerling moet te allen tijde diens Colegio-kaart bij zich hebben. Tijdens een (school)examen moet deze zichtbaar op tafel worden gelegd. Indien een leerling diens Colegio-kaart niet kan tonen, moet tegen betaling bij de schooladministratie een uitdraai worden opgevraagd. Eventueel gemiste toetstijd als gevolg hiervan komt voor eigen risico.
- Bij elke schoolactiviteit moet jij je met jouw Colegio-kaart kunnen identificeren. SE's, CSE's, inzages, herkansingen, etcetera vallen ook onder de noemer schoolactiviteit.
- In dit SE-reglement zijn tevens opgenomen de samenstelling van de diverse commissies, roosterschema's voor het hele schooljaar en de leerstofverdeling per vak. In het onderdeel leerstofverdeling wordt per vak ook aandacht besteed aan eindcijferbepalingen, inleverdata van literatuurlijsten, artikelen, etc. Neem de uiterste inleverdata voor deze literatuurlijsten, artikelen etc. over in je jaaragenda, zodat je ze niet vergeet. Het zich niet houden aan deze afspraken kan verregaande gevolgen hebben, variërende van een nieuwe vervangende literatuurlijst tot het cijfer '1'.
- In de leerstofomschrijving staan per vak de hulpmiddelen. Tenzij anders vermeld, zijn de toegestane hulpmiddelen per vak:
 - a. Een basispakket, bestaande uit schrijfmaterialen, geodriehoek, passer en rekenmachine (géén grafische rekenmachine)
 - b. Bij elk van de vreemde talen is er geen beperking in het aantal woordenboeken dat gebruikt mag worden.
 - c. Tevens geldt geen beperking in de mogelijkheid om een verklarend woordenboek in de thuistaal te gebruiken en/of de thuistaal in een reeks gecombineerd met een andere taal zoals NE, EN, SP en PAP.
- Het is niet toegestaan om correctievloeistof, beter bekend als "white-out", te gebruiken tijdens het maken van een SE en CSE. Als uitzondering op deze regel wordt alleen bij de SE's schrijfvaardigheid van de talen het gebruik van correctievloeistof toegestaan.
- SE's worden geschreven met een zwarte of blauwe niet-uitwisbare pen.
- Bij SE's van een taal is de taal waarin de vragen beantwoord dienen te worden Nederlands, tenzij in dit SE-reglement nadrukkelijk wordt vermeld dat een andere taal is toegestaan. Bij alle andere SE's en CSE's is de taal waarin beantwoord dient te worden het Nederlands.
- SE's worden uitsluitend op Colegio-papier (toetspapier/ foliobladen) gemaakt. De leerling krijgt het toetspapier kort voor aanvang van het SE van de surveillant.

Antwoorden, berekeningen, etcetera die op kladblaadjes zijn vermeld worden niet meegenomen in de beoordeling. Dit geldt ook voor foliobladen die als kladblad worden gebruikt.

- Bij de KLV's moet de kandidaat zelf zijn/haar eigen koptelefoon of oordopjes meebrengen. De koptelefoon of oordopjes moeten voorzien zijn van een kabel met een 3,5mm plug, zie de afbeelding hiernaast.
- Indien een examiner afwezig is op de dag van de deadline van het inleveren van een literatuurlijst, etcetera dan wordt de literatuurlijst (of dat wat ingeleverd moet worden) geprint en voorzien van jouw naam en klas bij de conector van H5/ V6 ingediend.
- Na afname en correctie wordt elk schriftelijk of praktisch SE klassikaal besproken. Zorg dat je aanwezig bent tijdens de bespreking en inzage van jouw gemaakte SE, want er is daarna geen mogelijkheid meer daarvoor.
- Het vakkenpakket dat opgenomen is in de Ex. 1 lijsten, die vlak voor het begin van het eerste schoolexamen bij de Inspecteur van Onderwijs worden ingeleverd, mag niet worden gewijzigd.
- In het examenjaar zijn er 3 schoolexamenperiodes gepland. Een examenkandidaat heeft recht op maximaal 2 herkansingen in het examenjaar. De leerling kan hierbij kiezen uit één (1) herkansing van SE-1 en/of één herkansing van SE-2. De herkansingsmomenten voor de SE-periodes 1 en 2 (niet alle vakken!) vinden dit jaar plaats na de SE3-periode. Een gemiste herkansing, om wat voor reden dan ook, kan niet worden ingehaald. Een examenkandidaat die door ziekte verhinderd is om aanwezig te zijn bij een schoolexamen heeft recht op een inhaal-SE, niet te verwarren met een herkansing van een SE. Na iedere SE-periode is er een mogelijkheid voor een inhaal-SE. Let wel: een SE dat wordt ingehaald, kan niet worden herkanst.
- Om mee te mogen doen aan een herkansing zul je 80 % van alle geregistreerde lessen aanwezig moeten zijn. Als je aan deze voorwaarde voldoet, zul je jezelf moeten inschrijven voor een herkansing. Inschrijven gaat via Magister. Instructies hiervoor volgen te zijner tijd.
- Schrijf jezelf vóór de deadline van een herkansing in, want daarna is de inschrijving gesloten en is het niet meer mogelijk om je in te schrijven. Geen inschrijving betekent dat je niet gaat herkansen. De deadline voor inschrijving voor de herkansingen van schooljaar 2026 - 2027 is op **dinsdag 16 maart 2027** 15:00 uur 's middags Arubaanse tijd (onder voorbehoud). Je bent er zelf verantwoordelijk voor dat je je inschrijft. Ga dus niet op het allerlaatste moment proberen, want dan is het vaak te laat. Bij problemen met Magister kun je contact opnemen met dhr. Jorge A. de Sousa Fernandes Perna via fp.ict@colegioarubano.aw. Doe dit wel ruim vóór de deadline en wacht er niet te lang mee. Heb je een schoolexamen gemist en moet je deze inhalen, dan hoef je je daarvoor niet in te schrijven via Magister. Je schrijft je dus alleen maar in als je een schoolexamen wilt herkansen.
- Een inhaal van een herkansing kan niet, ook niet als je ziek was op de dag van de herkansing. Als je niet komt opdagen bij een herkansing waarvoor je je had aangemeld via Magister, verlies je de kans op deze herkansing.
- Bij een onvolledige SE-lijst kun je niet deelnemen aan het CSE

- Er zijn voor elk tijdvak twee momenten waarop een CSE ingezien kan worden:
 1. De dag vóór de bekendmaking van de N-term (onder voorbehoud). Een examenkandidaat kan twee (2) examens inzien en moet zich voor de twee gekozen vakken vóór de deadline via Magister inschrijven.
 2. Op een nader te bepalen datum in de weken na de diploma-uitreiking en op afspraak kunnen overige examens worden ingezien. Voor een examen dat een kandidaat reeds heeft ingezien, is geen inzage meer mogelijk.
- De score van een examen is pas definitief nadat de examenzitting de uitslag heeft vastgesteld. De score van een gemaakt examen kan dus ook na plaatsing op Magister gewijzigd worden.
- Voor de inzage van het CSE dient de kandidaat zijn eigen examenboekjes mee te nemen. Dit houdt de opgaven en eventuele bijlagen in. De school zorgt voor het correctiemodel en eventuele aanvullingen op het correctievoorschrift. Dit betekent dat de kandidaat na het maken van zijn/haar examen de examenboekjes moet bewaren tot aan de inzage.

NADERE UITWERKING EXAMENREGLEMENT AVO VOOR VWO/HAVO COLEGIO ARUBANO 2026 - 2027

1. Algemeen

- 1.1. Het eindexamen wordt, conform de “Landsverordening voortgezet onderwijs”, geregeld in een “Landsbesluit, houdende algemene maatregelen”. Voor de inhoud van het meest recente landsbesluit, verwijzen we u naar de website van Directie Onderwijs (www.ea.aw).
- 1.2. Deze ‘Nadere uitwerking...’ regelt aangelegenheden, die niet of niet nader geregeld worden in bovengenoemd landsbesluit.
- 1.3. De ‘Nadere uitwerking...’ wordt vastgesteld onder verantwoordelijkheid van het bevoegd gezag (S.V.O.A.).
- 1.4. De Algemene Leraren Vergadering doet een voorstel hieromtrent aan het bevoegd gezag.
- 1.5. Waar onderstaande bepalingen in strijd zijn met bovengenoemd Landsbesluit gelden de bepalingen van het Landsbesluit.
- 1.6. In gevallen waarin het examenreglement niet voorziet, gelden de regels van de “Landsverordening Voortgezet Onderwijs van Aruba” en het “Landsbesluit, houdende algemene maatregelen”.

2. Examencommissie/de ‘Kleine Commissie’

- 2.1. Het schoolexamen wordt afgenomen door de eindexamencommissies VWO resp. HAVO van het Colegio Arubano.
- 2.2. De eindexamencommissies van het Colegio Arubano bestaan uit:
 - a. de (waarnemend) rector, voorzitter;
 - b. de conrector eindexamenklassen, secretaris;
 - c. de leraren, die in het jaar van het eindexamen in de VWO- resp. HAVO-klassen in de examenvakken lesgeven.
- 2.3. Uit de eindexamencommissies wordt een ‘Kleine Commissie’ samengesteld en bekendgemaakt voor 1 oktober van het lopende schooljaar.
- 2.4. De ‘Kleine Commissie’ bestaat uit 6 leden, t.w.:
 - a. De desbetreffende afdelingsconrector van de eindexamenklassen.
 - b. 5 door de eindexamencommissie uit haar midden te benoemen leden.
In geval van ontstentenis van een of meer leden benoemt de voorzitter plaatsvervangende leden.
 - c. Regel is dat de voorzitter en secretaris zich onthouden van stemmen en dat de leden geen mentor of lesgevende docent van de kandidaat mogen zijn.

- 2.5. De (waarnemend) rector van de eindexamencommissie is voorzitter van de 'Kleine Commissie'.
- 2.6. De taak van de 'Kleine Commissie' is in ieder geval:
- het doen van bindende uitspraken in gevallen van te laat komen, bedrog of andere onregelmatigheden, gepleegd tijdens het schoolexamen;
 - het doen van bindende uitspraken bij onwettig verzuim en bij verschillen van mening tussen de kandidaat en de examiner of examiner en de supervisor;
 - het doen van bindende uitspraken in andere gevallen betreffende het schoolexamen, die bij haar ter beoordeling worden gebracht, zoals ten aanzien van het profielwerkstuk;
 - het doen van bindende uitspraken in de gevallen van verzoeken tot uitstel van afgesproken data met betrekking tot de inlevering van documentatiemappen, artikelen en literatuurlijsten.
- 2.7. a. Iedere vorm van onregelmatigheid m.b.t. het schoolexamen dient onmiddellijk na constatering gemeld te worden bij de afdelingsconrector.
b. Bij verschil van mening tussen kandidaat en examiner en bij andere klachten, dient de kandidaat binnen 3 schooldagen een schriftelijk verzoek in bij de voorzitter van de desbetreffende 'Kleine Commissie'. Alle verzoeken die na 3 schooldagen worden ingediend, worden niet in behandeling genomen.
- 2.8. Besluiten van de 'Kleine Commissie' worden met meerderheid van stemmen genomen:
- a. elk lid brengt een stem uit, blanco stemmen of zich onthouden van stemmen is niet toegestaan.
 - b. indien er tussen één der leden van de 'Kleine Commissie' en de wederpartij een bijzondere relatie bestaat (zie ook lid 2.4.c), kan dit lid zich verschonen. In dat geval wordt dit lid vervangen door een door de voorzitter te benoemen plaatsvervangend lid.
- 2.9. Elke beslissing van de 'Kleine Commissie' wordt schriftelijk en met redenen omkleed aan de betrokkene en/of zijn ouders of de persoon/personen belast met het ouderlijk gezag en aan de eindexamencommissie bekendgemaakt.
- 2.10. Tegen de beslissing van de 'Kleine Commissie' kan de kandidaat in beroep gaan bij de rector. Hiertoe dient hij binnen drie schooldagen na de bekendmaking van de beslissing van de 'Kleine Commissie' een schriftelijk verzoek in bij de rector. De rector, gehoord hebbende de kandidaat, doet binnen 10 werkdagen na ontvangst van het verzoekschrift een bindende uitspraak.
- 2.11. Indien de kandidaat het niet eens is met de uitspraak van de (waarnemend) rector, kan de kandidaat in beroep gaan bij het bestuur van S.V.O.A. die een bezwaarcommissie aanstelt.

3. Inrichting en organisatie van het schoolexamen

- 3.1. De kandidaten ontvangen vóór 1 oktober van het schooljaar waarin examen wordt gedaan een 'Regeling schoolexamen', waarin vermeld staan:
- a. de wijze waarop het schoolexamen wordt afgenomen: schriftelijk, mondeling, door middel van een practicum of een kijk- en luistervaardigheidstoets.
 - b. de stof van het schoolexamen.
 - c. de duur van het schoolexamen.
 - d. de waardering van de onderdelen per vak.
 - e. de datum van het schoolexamen.
- 3.2. Het schoolexamen wordt gehouden onder toezicht van de leraren van het Colegio Arubano.
- 3.3. De inrichting en organisatie van het schoolexamen vallen onder verantwoordelijkheid van de rector en desbetreffende conrector.
- 3.4. Verzoeken tot uitstel voor de inlevering van documentatiemappen, artikelen, literatuurlijsten of verslagen in de breedste zin van het woord worden beoordeeld door de 'Kleine Commissie'. Het verzoek wordt tenminste twee schooldagen vóór het vervallen van de deadline schriftelijk en met redenen omkleed bij de voorzitter van de 'Kleine Commissie' ingediend.

4. Taak vaksecties

- 4.1. De vaksecties dienen uiterlijk 12 mei van het schooljaar voorafgaand aan het schooljaar, waarin het schoolexamen wordt afgenomen, bij het rectoraat alle onder artikel 3.1 a t/m d vermelde gegevens in.
De (waarnemend) rector zorgt ervoor dat deze overzichten aan het begin van het examenjaar aan de kandidaten worden bekendgemaakt.
- 4.2. De opgaven voor een schriftelijk schoolexamen worden uiterlijk een week vóór het schoolexamen bij het rectoraat ingeleverd.

5. Examinatoren

- 5.1. De examiner is de leraar van wie de kandidaat in het examenjaar les krijgt in het desbetreffende examenvak of diens door de (waarnemend) rector aan te wijzen vervanger.
- 5.2. De examinatoren van elke vaksectie stellen gezamenlijk de opgaven voor de schoolexamens en de daarbij behorende correctienormen vast.
- 5.3. De examinatoren van elke vaksectie zijn verantwoordelijk voor het schoolexamen in hun vak. Zij corrigeren het werk volgens de in artikel 5.2. vastgestelde correctienormen.

6. Mondelinge Schoolexamens en supervisoren

- 6.1. Bij een mondeling schoolexamen kan de examinerator terzijde worden gestaan door een supervisor.
- 6.2. De (waarnemend) rector wijst, in overleg met de secties, indien nodig voor elk mondeling schoolexamen een supervisor aan.
- 6.3. De supervisor draagt samen met de examinerator zorg voor een ordelijk en correct verloop van het schoolexamen. Hij ziet toe dat het schoolexamen op een adequate wijze wordt afgenomen en houdt een verslag bij in het daartoe bestemde protocol.
- 6.4. De examinerator maakt gebruik van een recorder als hij/zij niet bijgestaan kan worden door een supervisor. Het schoolexamen wordt dan in zijn geheel opgenomen op de recorder en vervangt in zo'n geval het protocol.
- 6.5. Indien een kandidaat een mondeling examen moet inhalen, dient hij op de eerste dag waarop de Medwork-arts hem hersteld heeft verklaard contact op te nemen met de lesgevende docent om een nieuwe afspraak te maken.

7. **Het schriftelijk schoolexamen**

- 7.1. In elk lokaal waarin een schriftelijk schoolexamen wordt afgenomen, is er een klok waarop de surveillant de begintijd van het SE instelt.
- 7.2a.i Laatkomers bij een schriftelijk schoolexamen worden na 30 minuten na de aanvang niet meer toegelaten tot het betreffende SE. De kandidaat wordt door de surveillant meteen naar de conrector verwezen. Door de 'Kleine Commissie' wordt nagegaan of er al dan niet sprake is van opzet, nalatigheid of overmacht.
- 7.2a.ii Bij een praktisch schoolexamen dienen kandidaten uiterlijk 30 minuten vóór de aanvang van het betreffende SE aanwezig te zijn. Kandidaten die na dit tijdstip arriveren, worden alleen toegelaten zolang deelname aan de vereiste quarantaine nog mogelijk is. Indien een kandidaat dusdanig laat arriveert dat quarantaine niet mogelijk is, wordt de kandidaat meteen naar de conrector verwezen. Door de 'Kleine Commissie' wordt nagegaan of er al dan niet sprake is van opzet, nalatigheid of overmacht.
- 7.2b Ingeval van opzettelijk te laat komen zal de 'Kleine Commissie' tot uitsluiting van de kandidaat besluiten.
- 7.2c Ingeval van te laat komen vanwege nalatigheid of te laat inleveren van onderdelen van het SE kan de 'Kleine Commissie' besluiten dat de kandidaat het cijfer '1' krijgt voor het SE, voor een onderdeel van het SE, dan wel een door de sectie in de Regeling Schoolexamen vastgelegde maatregel.
- 7.2d Ingeval van overmacht krijgt de kandidaat een nieuwe kans om het gemiste schoolexamen te maken.
- 7.3. Een kandidaat die minder dan 30 minuten te laat is, wordt door de surveillant na het registreren van de tijd van binnenkomst toegelaten tot het SE-lokaal. Te laat komen geeft de kandidaat niet het recht tot doorwerken als de tijd is verstreken.
- 7.4. Kandidaten mogen binnen 45 minuten na de aanvang van het schoolexamen het lokaal niet verlaten.

- 7.5. Vijftien minuten vóór het einde van het schoolexamen deelt de surveillant de nog aanwezige kandidaten mee: “Jullie hebben nog 15 minuten”. Gedurende deze 15 minuten mogen de kandidaten het lokaal niet meer verlaten.
- 7.6. Kandidaten met dyslexie hebben recht op een verlenging van het schriftelijk schoolexamen met maximaal 30 minuten.
- 7.7. Kandidaten met ernstige gehoor- of gezichtsstoornissen hebben recht op aanpassingen van het schoolexamen. Deze aanpassingen worden door de schoolleiding in overleg met de kandidaten gefaciliteerd.
- 7.8. Laatkomers bij een SE/CSE kunnen niet naar Medwork gaan om zich ziek te melden.
- 7.9. Het is niet toegestaan om correctievloeistof, beter bekend als “white-out”, te gebruiken tijdens het maken van een SE en CSE. Als uitzondering op deze regel wordt alleen bij het SE schrijfvaardigheid van de talen het gebruik van correctievloeistof toegestaan.
- 7.10. Bij schoolexamens is de taal waarin geantwoord moet worden Nederlands, tenzij in het SE-reglement nadrukkelijk wordt vermeld dat een andere taal is toegestaan.
- 7.11. Schoolexamens en centraal schriftelijke examens worden geschreven met een zwarte of blauwe pen. De pen moet niet-uitwisbaar zijn.

8. **De afhandeling van het schriftelijk schoolexamen**

- 8.1. De examinerator stelt de kandidaten en de secretaris van de eindexamencommissie zo spoedig mogelijk in kennis van het cijfer voor het schriftelijk schoolexamen. De secretaris stelt op zijn beurt de leden van de examencommissie van de resultaten in kennis.
- 8.2. De secretaris stelt de kandidaten in de gelegenheid de definitieve cijfers te controleren.
- 8.3. Opgaven, normen en het gemaakte werk worden zo spoedig mogelijk bij de secretaris ingeleverd. Deze bewaart het werk tot 1 april van het volgend cursusjaar.

9. **Het mondeling schoolexamen**

- 9.1. De mondelinge schoolexamens worden afgenomen door de examinerator.
- 9.2. Na een voorstel daartoe door de examinerator, wordt het cijfer voor een mondeling schoolexamen door examinerator en supervisor na onderling overleg definitief vastgesteld. In geval er geen supervisor bij het mondeling aanwezig is, moet het mondelinge SE opgenomen worden op een recorder. De examinerator bepaalt het cijfer.
- 9.3. De examinerator stelt de secretaris van de eindexamencommissie zo spoedig mogelijk op de hoogte van het cijfer voor het mondeling schoolexamen. De secretaris draagt zorg voor de bekendmaking van het cijfer aan de kandidaten.

- 9.4. Indien de kandidaat mondelinge schoolexamens heeft gemist vanwege een geldige reden, worden deze zo snel mogelijk nadat de kandidaat weer op school is, ingehaald.
- 9.5. Indien de kandidaat laat aankomt bij een mondeling schoolexamen wordt de kandidaat na 10 minuten na de aanvang niet meer toegelaten tot het betreffende SE. De kandidaat wordt door de surveillant meteen naar de corrector verwezen. Door de 'Kleine Commissie' wordt nagegaan of er al dan niet sprake is van opzet, nalatigheid of overmacht.
- 9.6. Bij een meningsverschil over het cijfer voor het mondeling schoolexamen, dient de kandidaat dit schriftelijk binnen 3 schooldagen na ontvangst van het cijfer te mededelen aan de Kleine Commissie. Alle verzoeken die na 3 schooldagen aangevraagd worden, worden niet in behandeling genomen.

10. **Werkstuk en practicum**

- 10.1. Een schoolexamen kan voor een deel uit een werkstuk of een practicum bestaan.
- 10.2. Het onderwerp van het werkstuk wordt vastgesteld in overleg met en met goedkeuring van de examinerator.
- 10.3. De kennis van de in het werkstuk of practicum verwerkte stof wordt tijdens het schoolexamen getoetst.
- 10.4. Tijdens dit schoolexamen kan behalve de stof van het werkstuk of practicum andere stof getoetst worden.
- 10.5. De examinerator stelt de secretaris van de eindexamencommissie zo spoedig mogelijk op de hoogte van het cijfer voor het werkstuk of het practicum. De secretaris zorgt voor de mededeling.
- 10.6. Ook ten aanzien van het werkstuk of practicum, zijn de artikelen 7 en 8 van het SE-reglement van toepassing.
- 10.7. Indien een kandidaat een mondeling schoolexamen, presentatie of practicum schoolexamen moet inhalen, dient hij op de eerste dag waarop de Medwork-arts hem hersteld heeft verklaard contact op te nemen met de lesgevende docent om een nieuwe afspraak te maken.
- 10.8. Bij het te laat inleveren van het profielwerkstuk (PWS) zal dit ten koste gaan van het cijfer. Er zal één punt worden afgetrokken van het cijfer 10 voor elke schooldag dat het PWS niet op tijd is ingeleverd. Indien het PWS-cijfer lager is dan een 4, krijgt de kandidaat de mogelijkheid om het PWS te verbeteren waarbij het eindresultaat niet hoger dan een 4 kan worden. De kandidaat krijgt maximaal 1 keer de kans om het PWS in orde te maken. Als de kandidaat zijn/haar cijfer in het desbetreffende cursusjaar niet tot een 4 heeft gebracht, kan hij/zij niet meer slagen.
- 10.9. Bij het te laat inleveren van een praktische opdracht (PO) zal dit ten koste gaan van het cijfer. Er zal één punt worden afgetrokken van het cijfer 10 voor elke schooldag dat de PO niet op tijd is ingeleverd. Er is geen mogelijkheid om dit cijfer te verbeteren.

- 10.10 Bij onregelmatigheden bij verslagen, zoals onder andere het PWS en de PO, kan de Kleine Commissie de volgende maatregelen nemen:
- Een deel van de uitwerkingen van het verslag wordt niet meegeteld in de beoordeling.
 - Voor het gemaakte werk wordt een 1,0 toegekend, al dan niet met behoud van het recht op herkansen, volgens de regeling in 10.8 en 10.9.
 - De kandidaat wordt verdere deelname aan het examen (schoolexamen en centraal examen) ontzegd.
 - Het is verplicht om een kopie te bewaren van alle verslagen die ingeleverd worden.
 - De kandidaat dient zich te houden aan de inlevermomenten die zijn vastgesteld. De inlevermomenten van de definitieve versie staan in dit document. Alleen wanneer de examensecretaris meedeelt dat het inlevertijdstip verandert, is dit geldig.
 - Een werkstuk of verslag moet bij de vakdocent ingeleverd worden. Indien deze, bv. wegens ziekte, afwezig is, kan het werkstuk uitsluitend bij de examensecretaris ingeleverd worden.
 - De kandidaat kan een bewijs van inleveren ontvangen indien er om gevraagd wordt. In het geval van problemen dient dit bewijs overgelegd te kunnen worden.
 - Elektronisch inleveren van het PWS kan alleen na toestemming van de docent en dient aan de volgende voorwaarden te voldoen:
 - Inleveren gebeurt in een vooraf met de vakdocent overeengekomen bestandsvorm.
 - Inleveren gebeurt op het schoolmailadres van de docent en vanuit het schoolmailadres van de leerling.
 - Inleveren gebeurt voor of op de deadline die is aangegeven in het PWS schema.
 - De datum en het tijdstip waarop de docent het werk heeft ontvangen geldt als inlevermoment, niet het moment van verzenden.
- 10.11 Indien een kandidaat door overmacht verhinderd is op de dag van inleveren (nadat dit persoonlijk met de afdelingsconrector is vastgesteld) en de kandidaat heeft het in te leveren werk nog niet aan de docent gegeven, mag hij/zij als volgt handelen:
- Het werk wordt als bijlage aan een e-mail naar het school-e-mail adres van de docent verzonden met een carbon copy (CC) aan de desbetreffende conrector. Het elektronisch bericht wordt vanuit het school e-mailadres van de kandidaat verstuurd.
 - De kandidaat constateert dat de mail inclusief bijlage daadwerkelijk op het juiste adres is ontvangen
 - De kandidaat bewaart de verzonden e-mail in de map “verzonden berichten”
 - Als het werk fysiek moest worden ingeleverd, geeft de kandidaat, zodra hij/zij weer op school aanwezig is, het werk aan de vakdocent.

- Plagiaat wordt als onregelmatigheid aangemerkt, ook wanneer de oorspronkelijke schrijver een medekandidaat is of een ex-kandidaat van de school.
- 10.12 Een VWO kandidaat moet minstens 80 klokuren aan zijn/haar PWS werken. Tijdens de SE-1a en SE-1b weken kan een leerling tijdens schooluren bedrijven bezoeken, interviews doen en experimenten uitvoeren en deze vastleggen in een verslag. Dit gebeurt uiteraard na afloop van eventuele schoolexamens op een aangegeven dag. Aan het eind van de SE-1b week moet 75% van het PWS af zijn.
- 10.13 Plagiaat en de gevolgen.
Volgens de richtlijnen mogen teksten en ideeën van anderen niet samengevat en/of gewijzigd en vervolgens eventueel gepresenteerd worden als eigen werk. Daarnaast kunnen handelingen zoals citeren en parafraseren onder plagiaat vallen als de bron niet, onduidelijk of onvoldoende wordt vermeld.
Indien een kandidaat zich volgens deze richtlijnen schuldig heeft gemaakt aan plagiaat, kunnen de volgende sancties van toepassing zijn:
- Indien duidelijk aangetoond is dat een kandidaat zich schuldig heeft gemaakt aan plagiaat bij het maken van een profielwerkstuk, een PO of een presentatie, dan beslist de Kleine Commissie over de sanctie. Dit kan onder andere leiden tot het cijfer 1,0, aftrek van punten of uitsluiting van het examen.
 - Het PWS mag voor maximaal 20% bestaan uit werk en woorden van een ander zonder dat dit als plagiaat wordt beschouwd. Dit wordt berekend aan de hand van een plagiaatscanner. Mocht het meer zijn, dan worden de hierboven genoemde sancties gehandhaafd.
 - Al mag uitsluitend als ondersteunend hulpmiddel worden gebruikt. Het genereren van (delen van) de inhoud, analyses, conclusies of andere onderdelen die als eigen werk moeten worden ingeleverd, is niet toegestaan. De leerling blijft te allen tijde verantwoordelijk voor de inhoud en moet kunnen aantonen dat het ingeleverde werk zelfstandig tot stand is gekomen.
 - Het kopen van een PWS werkstuk wordt als plagiaat beschouwd en hierboven genoemde sancties worden dan gehandhaafd.

11. **Beoordeling**

- 11.1a De examinerator gebruikt een van de cijfers 1 tot en met 10 met de daartussen liggende cijfers met een decimaal als cijfer van elk deel van het SE.
- 11.1b Aan de onder 11.1a bedoelde cijfers dient de betekenis te worden gegeven, zoals beschreven in het landsbesluit waarnaar verwezen wordt in artikel 1.1.
- 11.2. Uit de beoordeling van alle schoolexamens voor een bepaald vak leidt de examinerator het eindcijfer voor het schoolexamen af. Het eindcijfer wordt op tienden nauwkeurig bepaald.

- 11.3. Voor het vaststellen van het eindcijfer van het schoolexamen zijn de beoordelingen van de afzonderlijke schoolexamens in een vak gelijkwaardig, tenzij anders is aangegeven in de SE-regelingen.
- 11.4. Indien de kandidaat het niet eens is met een SE-cijfer moet de kandidaat binnen 3 schooldagen na het inzien van het werk en dit met de lesgevende docent te hebben besproken een schriftelijk verzoek indienen bij de Kleine Commissie. Alle verzoeken die na 3 schooldagen aangevraagd worden, worden niet in behandeling genomen.

12. Mededelingen eindcijfer schoolexamen

- 12.1. Het eindcijfer voor het schoolexamen wordt uiterlijk twee weken vóór de aanvang van het centraal schriftelijk examen aan de kandidaten meegedeeld.

13. Sancties en andere maatregelen bij het schoolexamen

- 13.1a Indien een kandidaat zich onttrokken heeft aan één of meer onderdelen van het schoolexamen en dit wordt vóór, tijdens of na het schoolexamen ontdekt, dan wordt hem de deelneming of de verdere deelneming aan het schoolexamen ontzegd of het schoolexamen ongeldig verklaard.
- 13.1b Indien een kandidaat zich t.a.v. het schoolexamen schuldig heeft gemaakt aan bedrog en dit wordt vóór, tijdens of na het schoolexamen ontdekt, dan wordt hem de deelneming of de verdere deelneming aan het schoolexamen ontzegd of het schoolexamen ongeldig verklaard.
- 13.1c Indien een kandidaat zich aan enige andere onregelmatigheid heeft schuldig gemaakt en dit wordt vóór, tijdens of na het schoolexamen ontdekt, dan kan hem de deelneming of de verdere deelneming aan het schoolexamen worden ontzegd of het schoolexamen ongeldig verklaard.

Onder onregelmatigheden worden in ieder geval de navolgende gedragingen, handelingen en of nalaten begrepen:

- Het zich niet houden aan afspraken die opgenomen zijn in het **"Nadere uitwerking Examenreglement AVO voor H/V Colegio Arubano"**.
- Het gedurende het schoolexamen, in het lokaal in bezit hebben van materiaal of informatie gerelateerd aan het schoolexamen, welke niet door de school is verstrekt.
- Het gedurende het schoolexamen raadplegen van andere personen of andere dan door de school verstrekte bronnen, zonder toestemming vooraf van de surveillanten.
- Het gedurende het schoolexamen in het bezit hebben van een elektronisch apparaat, waaronder in ieder geval een mobiele telefoon, smartwatch, slimme bril (smart glasses), ongeacht of de apparatuur is uitgeschakeld.

- Het niet opvolgen van de richtlijnen van de schoolleiding en van de surveillanten ten aanzien van het schoolexamen.

Voorts wordt iedere gedraging, handeling, doen of nalaten van een kandidaat die het resultaat van het schoolexamen voor zichzelf of voor een ander op onrechtmatige wijze kan beïnvloeden, als onregelmatig in voornoemde zin gekwalificeerd.

- 13.2a Ontzegging van deelneming of verdere deelneming aan het schoolexamen, of ongeldigverklaring van het schoolexamen, houdt in ontzegging van deelneming of de verdere deelneming aan het centraal schriftelijk examen.
- 13.2b Ongeldigverklaring van het schoolexamen nadat het centraal schriftelijk examen heeft plaatsgevonden houdt in dat alle examencijfers komen te vervallen.
- 13.3 Op de overtreding van een of meer van de regels en/of normen in dit reglement vervat kan de rector op voordracht van de 'Kleine Commissie' of in geval van beroep, het schoolbestuur, de navolgende sancties of maatregelen op de overtreders opleggen (c.q. bevestigen):
- Het geven van een schriftelijke waarschuwing
 - Het toekennen van het cijfer "1" voor een schoolexamen.
 - Ontzegging van verdere deelneming aan het schoolexamen
- 13.4 Het herhaaldelijk ongeoorloofd afwezig zijn tijdens een schoolexamen kan als gevolg hebben dat een kandidaat wordt uitgesloten van deelname aan de centrale schriftelijke examens.

14 **Procedure besluitvorming en mededelingen bij het nemen van sancties bij het schoolexamen.**

- 14.1. Het besluit tot ontzegging van de verdere deelneming aan het schoolexamen of de ongeldigverklaring van het schoolexamen wordt genomen door de 'Kleine Commissie'. De kandidaat wordt bij het nemen van het besluit gehoord.
- 14.2. Het besluit tot ontzegging van verdere deelneming aan het schoolexamen of de ongeldigverklaring van het schoolexamen wordt door de rector aan de kandidaat of zijn ouders, voogden of personen belast met het ouderlijk gezag zo spoedig mogelijk meegedeeld.
- 14.3. Het besluit tot ontzegging van verdere deelneming aan het schoolexamen of de ongeldigverklaring van het schoolexamen wordt door de rector aan de Inspecteur van Onderwijs en aan het bevoegd gezag zo spoedig mogelijk meegedeeld.
- 14.4. Het besluit tot het nemen van andere sancties bij het schoolexamen wordt door de rector zo spoedig mogelijk meegedeeld aan de kandidaat of zijn ouders of andere personen belast met het ouderlijk gezag.

15. **Absentie**

- 15.1. Als een kandidaat door ziekte of een andere vorm van overmacht niet in staat is een schoolexamen bij te wonen, wordt dit telefonisch of schriftelijk vóór de aanvang van het schoolexamen gemeld aan de afdelingsconrector belast met de eindexamenklassen door te bellen naar 582-2005 of een mail te sturen naar info@colegioarubano.aw.
- 15.2. In geval van ziekte dient een kandidaat zo spoedig mogelijk doch uiterlijk binnen 3 schooldagen een verklaring over te leggen afgegeven en ondertekend door een arts van Medwork, waarin duidelijk wordt vastgesteld, dat de kandidaat om medische redenen onmogelijk aan dit onderdeel van het examen kon deelnemen. Een verklaring waarin het woord “examen” ontbreekt, wordt niet aanvaard.
- 15.3. In geval de kandidaat zich beroept op overmacht moet dit ten genoegen van de ‘Kleine Commissie’ voldoende zijn aangetoond. De secretaris van de ‘Kleine Commissie’ legt dit vast in een verslag voor de Examencommissie.
- 15.4. Voor een kandidaat die zich niet kan beroepen op de in 15.2. genoemde medische verklaring of het in artikel 15.3. genoemde verslag is artikel 13 dan van toepassing.

16. Inhaal van het schoolexamen

- 16.1. Indien een kandidaat om een geldige reden, ter beoordeling van de ‘Kleine Commissie’, verhinderd is bij een SE aanwezig te zijn, wordt hem de gelegenheid gegeven het SE in te halen tijdens de inhaaldagen.
- 16.2. Indien een kandidaat wegens ziekte, met inachtneming van art. 15.2, verhinderd is bij een SE aanwezig te zijn, wordt hem de gelegenheid gegeven het SE in te halen op de inhaaldag genoemd bij art. 16.1
- 16.3. Bij afwezigheid bij een inhaal-/ zieken-SE heeft de examenkandidaat in principe geen recht op een inhaal van een inhaal. Hij krijgt dan het cijfer ‘1’ voor het niet gemaakte werk.
- 16.4. Een kandidaat heeft recht om het SE in te halen mits hij/zij de hele dag aanwezig was in de lessen. Komt de kandidaat niet op school op de dag van het inhaal-SE, maar is hij/zij wel aanwezig tijdens het inhaal-SE, dan mag hij/zij niet meer inhalen en wordt hem/haar de toegang ontzegd.
- 16.5. Een leerling die zich ziek heeft gemeld bij Medwork, kan zich op de dag van het SE waarvoor hij/ zij zich heeft ziekgemeld, niet op het schoolterrein bevinden. Bevindt de kandidaat zich op de dag van het SE waarvoor is ziek gemeld, wel op het schoolterrein, dan mag hij/ zij het gemiste SE niet meer inhalen.
- 16.6. Een SE dat om welke reden dan ook ingehaald moet worden, kan niet worden herkanst.

17. Herkansing van het schoolexamen en PWS

- 17.1. Elke examenkandidaat heeft recht op de herkansing van twee (2) schoolexamens in het examenjaar, zie hiervoor bladzijde 35. Komt de kandidaat niet op school op de dag van de herkansing, maar is hij/zij wel aanwezig tijdens het herkansingsmoment dan mag hij/zij de herkansing niet meer doen en wordt hem/ haar de toegang ontzegd.
- 17.2. Per examenjaar wordt in de SE-regeling vastgelegd welke onderdelen van de schoolexamens herkanst mogen worden.
- 17.3. De herkansingen voor schooljaar 2026-2027 zullen plaatsvinden in week 12; te weten 22 tot en met 24 maart 2027 (onder voorbehoud).
- 17.4. Een schoolexamen waarvoor door 'het zich onttrekken aan' of een andere onregelmatigheid het cijfer '1' is gegeven, wordt niet herkanst.
- 17.5. Bij herkansing telt het hoogste cijfer.
- 17.6. Bij afwezigheid bij een herkansing van een SE vervalt het recht op herkansing van het SE.
- 17.7. Een kandidaat die zich niet heeft gehouden aan de 80/20-aanwezigheidsregeling wordt het recht op herkansing ontnomen.
- De 80/20- regeling is een regeling die bepaalt of een kandidaat wel of niet het recht behoudt op een herkansing voor een SE-onderdeel. Hierbij geldt dat een kandidaat alleen onderdelen mag herkansen indien de kandidaat 80% of meer van de geregistreerde lessen heeft bijgewoond.
 - Deze 80% heeft betrekking op alle door de docenten geregistreerde of verantwoorde lessen in Magister. Zowel geoorloofd als ongeoorloofd verzuim wordt in beginsel meegenomen in de berekening van de 80/20-regeling. In uitzonderlijke gevallen kan van bovenstaande regeling worden afgeweken wanneer er sprake is van langdurig of ernstige medische omstandigheden. De leerling dient deze omstandigheden aan te tonen met relevante documentatie, zoals een verklaring van een medisch specialist, een bewijs van ziekenhuisopname of andere door de school aanvaarde bewijsstukken. Indien de school het verzuim op basis hiervan aantoonbaar medisch verzuim erkent, worden deze afwezigheidsuren niet meegenomen in de berekening van de 80/20-regeling. Het indienen van documentatie geeft niet automatisch recht op een uitzondering. Indien een leerling één of meerdere strafmiddagen zonder opgaaf van reden mist en/of zonder geldige reden buiten de afgesproken termijn verschuift, kunnen deze uren ook worden meegeteld als gemiste uren.
- 17.8 Een biskandidaat van wie het cijfer voor het PWS onvoldoende is, mag het PWS herkansen. Indien het PWS-cijfer lager is dan een 4, dan is de kandidaat verplicht om het PWS te herkansen. Een biskandidaat van wie het combinatiecijfer onvoldoende is, mag het PWS herkansen.

18. **Regeling combinatiecijfer**

Bij de uitslagbepaling wordt in het examenjaar het gemiddelde van de eindcijfers van Individueel en Samenleving en het profielwerkstuk aangemerkt als het eindcijfer van één vak.

Voor elk onderdeel van het combinatiecijfer geldt dat een kandidaat voor zijn prestatie tenminste het cijfer 4,0 dient te behalen. Een niet-geleverde prestatie wordt aangemerkt als een 'onregelmatigheid' en resulteert in het cijfer 1,0.

Het eindcijfer I&S ligt vast aan het einde van het voorexamenjaar. Het cijfer voor het profielwerkstuk wordt vastgesteld nadat het werkstuk is ingeleverd in het eindexamenjaar. Inleverdatum van het profielwerkstuk **VWO-6 is 7 januari 2027**.

19. **Slaag- / zakregeling** (onder voorbehoud)

Om te slagen moet een kandidaat voldoen aan onderstaande bepalingen.

Bepaling 1 heeft uitsluitend betrekking op de behaalde cijfers voor het Centraal Schriftelijk Examen (CSE). Deze cijfers zijn afgerond op één decimaal.

De overige bepalingen hebben betrekking op de eindcijfers en overige voorwaarden waaraan een kandidaat moet voldoen om te slagen. Het eindcijfer is het gemiddelde van het SE en CSE. Bij vakken zonder CSE is het eindcijfer gelijk aan het SE-eindcijfer. Eindcijfers worden afgerond op een geheel getal. Het combinatiecijfer telt ook mee als eindcijfer.

Een kandidaat is geslaagd indien aan alle volgende bepalingen is voldaan:

1. Het gemiddelde van de cijfers behaald voor het CSE is ten minste 5,5.
Een kandidaat is dus gezakt als het (niet afgeronde) gemiddelde cijfer voor het CSE lager is dan een 5,50. Een 5,499 is hier dus niet toereikend.
2. Bij geen van de vakken CKV en LO is de beoordeling 'onvoldoende'.
3. Het vak waarop het profielwerkstuk is gebaseerd moet deel uitmaken van het pakket van vakken behorende bij het profiel dat de kandidaat heeft gekozen.
4. Geen eindcijfer lager dan een 4, ook niet voor de vakken die deel uitmaken van het combinatiecijfer*
5. De rekentoets is gedaan. Dit geldt alleen voor leerlingen die geen wiskunde in hun pakket hebben.
6. Bij geen van de onderdelen van het combinatiecijfer is het eindcijfer lager dan een 4.

De behaalde eindcijfers voldoen aan een van de volgende regels. Hierbij telt het combinatiecijfer als één eindcijfer.

7. Alle eindcijfers zijn 6 of hoger.
8. Er is één eindcijfer 5 en alle overige eindcijfers zijn 6 of hoger.
9. Er is één (1) eindcijfer 4 of er zijn twee eindcijfers 5 met ten minste 2 overpunten en/ of er is één eindcijfer 4 en één eindcijfer 5 met ten minste 3 overpunten.

10. Er is ten hoogste één 5 als eindcijfer voor de kernvakken Nederlands, Engels en Wiskunde A of B behaald. Een kandidaat is dus gezakt als:
- a. er meer dan één 5 voor deze vakken is behaald.
 - b. er een 4 of lager voor deze vakken is behaald.

* Berekening van het combinatiecijfer VWO en HAVO:

- Het combinatiecijfer is het gemiddelde van I&S en PWS
- Het combinatiecijfer is het gemiddelde van gehele cijfers. Dit betekent dat de cijfers voor I&S en PWS (elk) eerst worden afgerond op een geheel cijfer (0.5 en hoger worden naar boven afgerond). Daarna wordt het combinatiecijfer berekend en dit wordt vervolgens ook weer afgerond op een heel cijfer.

20 **Vrijstelling van een vak/ profielwerkstuk**

- 20.1 Kandidaten die zijn afgewezen en die zich het volgende schooljaar opnieuw aan het eindexamen onderwerpen, kunnen vrijgesteld worden van het onderzoek in het vak waarvoor zij ten minste een 7 dan wel een beoordeling ruim voldoende hebben gekregen. Het cijfer voor het schoolexamen alsmede dat van het centraal examen van dat vak moeten tenminste 6,0 bedragen. Deze vrijstelling geldt slechts voor het jaar onmiddellijk volgend op het jaar waarin het examen is afgelegd.
- 20.2 Indien een vak geen centraal examen bevat en het eindcijfer bepaald wordt op basis van de cijfers van de schoolexamens, kan ook voor dit vak een vrijstelling gegeven worden. Ook hier geldt dat een rekenkundig gemiddeld eindcijfer van 6,5 of hoger als eindcijfer 7 gerekend wordt.
- 20.3 Kandidaten die voor het profielwerkstuk het eindcijfer 3 of lager hebben gescoord moeten het profielwerkstuk opnieuw maken. Kandidaten met het eindcijfer 4 of 5 hebben de keuze het PWS opnieuw te maken. Indien de keuze is om het PWS opnieuw te maken, dan moet de kandidaat dit schriftelijk kenbaar maken bij de corrector van de examenklassen. De deadline hiervoor is 31 augustus indien deze op een doordeweekse dag valt. Anders is het de eerstvolgende schooldag in september. Kandidaten met het eindcijfer 6 of hoger kunnen het PWS niet opnieuw maken en behouden hun cijfer van het schooljaar daarvoor.
- 20.4 Indien een kandidaat zich na de SE-periode terugtrekt, door o.a. geen enkel CSE te maken, komt de kandidaat niet in aanmerking voor een vrijstelling.

21. **Inzage CSE**

Er zijn voor elk tijdvak twee momenten waarop een CSE ingezien kan worden:

- a. De dag vóór de bekendmaking van de N-term. Een examenkandidaat kan twee (2) examens inzien en moet zich voor de twee gekozen vakken vóór de deadline via Magister inschrijven.
- b. Op een nader te bepalen datum in de weken na de diploma uitreiking en op afspraak kunnen overige examens worden ingezien. Voor een examen dat een kandidaat reeds heeft ingezien, is geen inzage meer mogelijk.

22. Slotbepaling

- 22.1. Dit reglement wordt aangehaald met 'Nadere uitwerking Examenreglement AVO voor VWO/HAVO Colegio Arubano 2026 - 2027'.
- 22.2. Waar in de tekst van het schoolexamenreglement "hij", "hem" en "zijn" staat vermeld, kan ook gelezen worden respectievelijk "zij", "haar" en "haar".
- 22.3. In gevallen waarin bovenstaande regels niet voorzien, gelden de regels van de "Landsverordening Voortgezet Onderwijs van Aruba" en het "Landsbesluit, houdende algemene maatregelen".
- 22.4. Ministeriële regelingen die gedurende het examenjaar opgesteld worden, prevaleren boven dit reglement.
- 22.5. Bij bijzonderheden kan de rector afwijken van dit beleid.
- 22.6. In gevallen waarin het reglement niet voorziet neemt de (waarnemend) rector de uiteindelijke beslissing.

EXAMENCOMMISSIE V.W.O. 2026-2027

1	Richardson-Gumbs, E.	Waarnemend voorzitter
2	Dania, A.	Secretaris
3	Hooysschuur, J.	Lid Nederlands
4	Timmermans, D.	Lid Nederlands
5	Bredie, A.	Lid Engels
6	Hernandez, M.	Lid Engels
7	Tromp, C.	Lid Engels
8	Bant, W.	Lid Spaans
9	Noguera, S.	Lid Spaans
10	Cuba-Arendsz, S. de	Lid Papiamentu
11	Figaroa, B.	Lid Papiamentu
12	Kelly, M.	Lid Wiskunde A
13	Zimmerman, D. I.	Lid Wiskunde A
14	Vlaun, J.	Lid Wiskunde B
15	Kokx, A.	Lid Wiskunde B
16	Chaudron, E.	Lid Natuurkunde
17	Goeloe, J.	Lid Scheikunde
18	Lo, J.	Lid Scheikunde
19	Kelly, R.	Lid Biologie
20	Koolman, C.	Lid Biologie
21	Beckers, M.	Lid Economie
22	Tiemes, E.	Lid Economie
23	Overeem, T.	Lid Bedrijfseconomie
24	Cameron, A.M.C.	Lid Geschiedenis
25	Brants, B.	Lid Aardrijkskunde
26	Ellis, R.	Lid Informatica
27	Morsink, R.	Lid Filosofie
28	Goedgedrag, F.	Lid L.O.
29	Postuma, P.	Lid L.O.
30	Toppenberg, A.	Lid L.O.

KLEINE COMMISSIE 2026-2027

Richardson Gumbs, E.	Waarnemend voorzitter
Dania, A.	Secretaris
1 Bant, W.	Lid
2 Figaroa, B.	Lid
3 Beckers, M.	Lid
4 Toppenberg, A.	Lid
5 Kelly, M.	Lid
6 Zimmerman, I.	Lid

Verzoeken, klachten en overige brieven die voor de Kleine Commissie bestemd zijn, moeten binnen 3 schooldagen gemaild worden naar de corrector van de examenklassen.

JAARKALENDER VWO6 2026-2027

Onder voorbehoud

	Aangepast dagrooster	Herkansinge n SE 1 en SE2	SE/ CSE- week	Ll. bespr./ Rap. verg.	Vakantie	Opmerkingen
Week	ma	di	wo	do	vr	
2026 - 34	17-Aug	18-Aug	19-Aug	20-Aug	21-Aug	ALV / Studiedag / Kenismaking mentor
35	24-Aug	25-Aug	26-Aug	27-Aug	28-Aug	
36	31-Aug	1-Sep	2-Sep	3-Sep	4-Sep	1, 2 en 3 sept ouderinfo-avonden
37	7-Sep	8-Sep	9-Sep	10-Sep	11-Sep	
38	14-Sep	15-Sep	16-Sep	17-Sep	18-Sep	
39	21-Sep	22-Sep	23-Sep	24-Sep	25-Sep	SE1a
40	28-Sep	29-Sep	30-Sep	1-Oct	2-Oct	SE1a
41	5-Oct	6-Oct	7-Oct	8-Oct	9-Oct	Colegiodag 5 okt/ Inhaal SE1a / oktobervakantie
42	12-Oct	13-Oct	14-Oct	15-Oct	16-Oct	oktobervakantie
43	19-Oct	20-Oct	21-Oct	22-Oct	23-Oct	
44	26-Oct	27-Oct	28-Oct	29-Oct	30-Oct	26 okt Onderwijs Congres Rolfgroep
45	2-Nov	3-Nov	4-Nov	5-Nov	6-Nov	2 nov vrijdagrooster
46	9-Nov	10-Nov	11-Nov	12-Nov	13-Nov	Workshops DUO/S.E.A., College Fair 13 nov
47	16-Nov	17-Nov	18-Nov	19-Nov	20-Nov	SE1-b
48	23-Nov	24-Nov	25-Nov	26-Nov	27-Nov	SE1-b / Inhaal SE1b
49	30-Nov	1-Dec	2-Dec	3-Dec	4-Dec	4 dec deadline cijfers inleveren
50	7-Dec	8-Dec	9-Dec	10-Dec	11-Dec	rapportvergaderingen / verkorte lesuren
51	14-Dec	15-Dec	16-Dec	17-Dec	18-Dec	14, 15, 16 dec ouderavond mentor/ 18 dec kerstviering
52	21-Dec	22-Dec	23-Dec	24-Dec	25-Dec	Kerstvakantie
2027-1	28-Dec	29-Dec	30-Dec	31-Dec	1-Jan	Kerstvakantie
2	4-Jan	5-Jan	6-Jan	7-Jan	8-Jan	Kerstvakantie
3	11-Jan	12-Jan	13-Jan	14-Jan	15-Jan	SE2/ 13 jan maandagrooster/ 11 jan ouderav. lesgevende
4	18-Jan	19-Jan	20-Jan	21-Jan	22-Jan	SE2/ 22 jan Open Dag
5	25-Jan	26-Jan	27-Jan	28-Jan	29-Jan	Dia di Betico /Inhaal SE2 / 29 jan carnavalsviering CA
6	1-Feb	2-Feb	3-Feb	4-Feb	5-Feb	Carnavalsvakantie
7	8-Feb	9-Feb	10-Feb	11-Feb	12-Feb	9 feb SVOA dag
8	15-Feb	16-Feb	17-Feb	18-Feb	19-Feb	
9	22-Feb	23-Feb	24-Feb	25-Feb	26-Feb	
10	1-Mar	2-Mar	3-Mar	4-Mar	5-Mar	
11	8-Mar	9-Mar	10-Mar	11-Mar	12-Mar	SE3
12	15-Mar	16-Mar	17-Mar	18-Mar	19-Mar	SE3 / Inhaal SE3 / Himno y Bandera
13	22-Mar	23-Mar	24-Mar	25-Mar	26-Mar	Herkansingen SE1 en SE2 / Paasvakantie
14	29-Mar	30-Mar	31-Mar	1-Apr	2-Apr	Paasvakantie
15	5-Apr	6-Apr	7-Apr	8-Apr	9-Apr	6 april vrijdagrooster
16	12-Apr	13-Apr	14-Apr	15-Apr	16-Apr	rapport 2 vergaderingen
17	19-Apr	20-Apr	21-Apr	22-Apr	23-Apr	rapport 2 /19/20/21 april ouderavond mentor
18	26-Apr	27-Apr	28-Apr	29-Apr	30-Apr	Koningsdag / Arbeidsdag
19	3-May	4-May	5-May	6-May	7-May	Hemelvaart
20	10-May	11-May	12-May	13-May	14-May	CSE-1
21	17-May	18-May	19-May	20-May	21-May	CSE-1
22	24-May	25-May	26-May	27-May	28-May	CSE-1
23	31-May	1-Jun	2-Jun	3-Jun	4-Jun	CSE-1
24	7-Jun	8-Jun	9-Jun	10-Jun	11-Jun	
25	14-Jun	15-Jun	16-Jun	17-Jun	18-Jun	16 jun Bahamento di Lista tv1
26	21-Jun	22-Jun	23-Jun	24-Jun	25-Jun	CSE-2
27	28-Jun	29-Jun	30-Jun	1-Jul	2-Jul	CSE-2
28	5-Jul	6-Jul	7-Jul	8-Jul	9-Jul	6 jul Bahamento di Lista tv2 /8 & 9 jul diploma-uitreiking
29	12-Jul	13-Jul	14-Jul	15-Jul	16-Jul	
30	19-Jul	20-Jul	21-Jul	22-Jul	23-Jul	

ROOSTERS SE1, SE2 en SE3-PERIODE

SE-1a PERIODE VWO 2026 - 2027

Week 39 - 40 (24 september t/m 2 oktober 2026)

(ONDER VOORBEHOUD)

Datum	Tijd	Vak	Duur
24 september 2026	08:00 – 10:00 uur	SK	120 min
25 september 2026	08:00 – 10:00 uur	GS (zij-instromers)	120 min
28 september 2026	08:00 – 10:00 uur	WA/WB	120 min
29 september 2026	08:00 – 10:00 uur	AK CP5 (zij-instromers)	120 min
30 september 2026	08:00 – 09:00 uur	INF (d)	60 min
1 oktober 2026	08:00 – 10:00 uur	EC	120 min

Het rooster voor het mondeling SE **Nederlands** Spreekvaardigheid wordt een week voor het begin van de SE-periode bekendgemaakt.

Het rooster voor het mondeling SE **Papiamentu** Spreekvaardigheid wordt een week voor het begin van de SE-periode bekendgemaakt.

Inhaal SE-1a vindt plaats in week 41 (5 t/m 8 oktober 2026).

De studievrije dag is op woensdag 23 september 2026. De studievrije dag houdt in dat er geen schriftelijke SE's worden afgenomen op die dag. Er kunnen wel mondelingen worden afgenomen op de studievrije dag.

Digitale toetsen (d) worden, met uitzondering van INF, bij de inhaal- en herkansingsmomenten met pen en papier afgenomen.

Let op: boek geen (buitenlandse) activiteiten, zoals Open Dagen, in de SE-weken gebaseerd op de vakken die in dit rooster staan vermeld. Het rooster is onder voorbehoud.

SE-1b PERIODE VWO 2026 - 2027

Week 47 – 48 (18 t/m 25 november 2026)

(ONDER VOORBEHOUD)

Datum	Tijd	Vak	Duur
18 november 2026	08:00 – 10:00 uur	SP	120 min
	11:00 – 12:30 uur	WA (CP6 zij-instromers)	90 min
19 november 2026	08:00 – 10:00 uur	BE	120 min
20 november 2026	08:00 – 10:00 uur	BI	120 min
23 november 2026	08:00 – 10:00 uur	NA	120 min
	11:00 – 12:30 uur	WA (PO zij-instromers)	90 min
24 november 2026	8:00 – 10:15 uur	EN (zij-instromers)	135 min
	8:00 – 10:30 uur	WD	150 min
25 november 2026	08:00 – 10:00 uur	FIL	120 min
	08:00 – 10:00 uur	GS	120 min
	11:00 – 11:45 uur	AK CP6 zij-instromers	45 min

Inhaal SE-1b vindt plaats in week 48 (26 t/m 27 november 2026).

Het rooster van het mondeling SE **Engels** Spreek- en gespreksvaardigheid wordt een week voor het begin van de SE-periode bekendgemaakt.

Bepaalde deel-SE's van het voor-examenjaar moeten door een aantal leerlingen die biskandidaten of zij-instromers zijn, ook nog ingehaald worden. Raadpleeg de leerstofomschrijving van een vak en jouw docent voor meer informatie over een deel-SE.

De studievrije dag is dinsdag 17 november 2026. De studievrije dag houdt in dat er geen schriftelijke SE's worden afgenomen op die dag. Er kunnen wel mondelingen worden afgenomen op de studievrije dag.

Digitale toetsen (d) worden, met uitzondering van INF, bij de inhaal- en herkansingsmomenten met pen en papier afgenomen.

Let op: boek geen (buitenlandse) activiteiten, zoals Open Dagen, in de SE-weeken gebaseerd op de vakken die in dit rooster staan vermeld. Het rooster is onder voorbehoud.

SE-2 PERIODE VWO 2026 - 2027

Week 3 – 4 (15 t/m 22 januari 2027)

(ONDER VOORBEHOUD)

Datum	Tijd	Vak		Duur
15 januari 2027	08:00 – 10:00 uur	SK P*		120 min
	11:00 – 13:00 uur	AK		120 min
18 januari 2027	08:00 – 10:00 uur	NA		120 min
	11:00 – 13:15 uur	EN		135 min
19 januari 2027	08:00* – 10:00 uur	BI P**		120 min
	08:00 – 10:30 uur	WD		150 min
	11:00 – 13:00 uur	FIL	GS	120 min
20 januari 2027	08:00 – 10:00 uur	EC		120 min
	11:00 – 13:30 uur	NE		150 min
21 januari 2027	08:00 – 10:00 uur	BE		120 min
	11:00 – 12:30 uur	NA (P) (zij-instromers)		90 min
	11:00 – 13:00 uur	PAP		120 min
22 januari 2027	08:00 – 10:00 uur	WA/ WB		120 min
	11:00 – 12:00 uur	INF		60 min
27 januari 2027	08:00 – 10:00 uur	EN KLV (2 sessies)		60 min
28 januari 2027	11:00 – 12:00 uur	SP KLV		60 min

Het rooster van het mondeling deel-SE **Spaans** Spreek- en gespreksvaardigheid (voor de zij-instromers) wordt een week voor het begin van de SE-periode bekendgemaakt.

Inhaal SE2 vindt plaats in week 5 (26 t/m 28 januari 2027).

Bepaalde deel-SE's van het voor-examenjaar moeten door een aantal leerlingen die bis-kandidaten of zij-instromers zijn, ook nog ingehaald worden. Raadpleeg de leerstofomschrijving van een vak en jouw docent voor meer informatie over een deel-SE.
De studievrije dag is op donderdag 14 januari 2027. De studievrije dag houdt in dat er geen schriftelijke SE's worden afgenomen op die dag. Er kunnen wel mondelingen worden afgenomen op de studievrije dag.
*Op 15 januari 2027 worden de leerlingen om 07:30 uur verwacht voor het practicum SE Scheikunde.
**Op 19 januari 2027 worden leerlingen om 07:30 uur verwacht voor het practicum-SE Biologie. Na afloop van het SE dienen de leerlingen hun werkplek op te ruimen.
Op 27 januari 2027 gaan de lessen na de pauze volgens het reguliere lesrooster door.
Op 28 januari 2027 gaan de lessen volgens het rooster door. Alleen voor kandidaten met SP in het profiel wordt van 11:00 – 12:00 uur het SE-afgenomen. Tussen het 1 ^e en 4 ^e lesuur en na 6 ^e lessur gaan de lessen ook voor hen volgens het rooster door.
Digitale toetsen (d) worden, met uitzondering van INF, bij de inhaal- en herkansingsmomenten met pen en papier afgenomen.
Let op: boek geen (buitenlandse) activiteiten, zoals Open Dagen, in de SE-weeken gebaseerd op de vakken die in dit rooster staan vermeld. Het rooster is onder voorbehoud.

SE-3 PERIODE VWO 2026 - 2027

Week 11 – 12 (8 t/m 15 maart 2027)

(ONDER VOORBEHOUD)

Datum	Tijd	Vak		Duur
8 maart 2027	08:00 – 10:00 uur	NA		120 min
	11:00 – 13:00 uur	GS		120 min
9 maart 2027	08:00 – 10:00 uur	AK		120 min
	11:00 – 13:00 uur	SP		120 min
	11:00 – 13:30 uur	WD		150 min
10 maart 2027	08:00 – 10:00 uur	EC	FIL	120 min
	11:00 – 12:00 uur	INF		60 min
11 maart 2027	08:00 – 10:00 uur	WA/ WB		120 min
12 maart 2027	08:00 – 10:00 uur	BE		120 min
	11:00 – 13:30 uur	PAP		150 min
15 maart 2027	08:00 – 10:00 uur	SK		120 min

Het rooster van het mondeling SE **Biologie** wordt een week voor het begin van de SE-periode bekendgemaakt.

Het rooster van het mondeling SE **Nederlands** Spreek- en gespreksvaardigheid wordt een week voor het begin van de SE-periode bekendgemaakt.

Inhaal SE3 vindt plaats in week 12 (16 en 17 maart 2027).

De herkansingen van SE1 en SE2 vinden plaats in week 13. Let op!
 Engels schrijfvaardigheid en Filosofie CP6 uit VWO-5 horen bij de twee herkansingen die je mag kiezen, het zijn *geen* aparte herkansingen.
 EN Schrijfvaardigheid/ FIL CP6: maandag 22 maart 2027
 SE1: dinsdag 23 maart 2027
 SE2: woensdag 24 maart 2027

De studievrije dag is op vrijdag 5 maart 2027. De studievrije dag houdt in dat er geen schriftelijke SE's worden afgenomen op die dag. Er kunnen wel mondelingen worden afgenomen op de studievrije dag.

Digitale toetsen (d) worden, met uitzondering van INF, bij de inhaal- en herkansingsmomenten met pen en papier afgenomen.

Let op: boek geen (buitenlandse) activiteiten, zoals Open Dagen, in de SE-weken gebaseerd op de vakken die in dit rooster staan vermeld. Het rooster is onder voorbehoud.

SE HERKANSINGEN VWO 2026 - 2027

Herkansingsperiode (onder voorbehoud)

Let op:

- Herkansen kan alleen als de kandidaat 80% of meer van alle geregistreerde lessen heeft bijgewoond.
- Er kan maximaal één vak worden herkanst van SE1 en één vak van SE2.
- Na de deadline zal het niet meer mogelijk zijn om nog van vak te veranderen of je in te schrijven.
- De deadline voor de inschrijving en het maken van de herkansing is mogelijk nog voordat alle SE-3 cijfers binnen zijn.
- Leerlingen die ook via het Examenbureau een SE van het Landsexamen maken, kunnen één van de twee herkansingen voor dat SE gebruiken. Op Colegio Arubano mag je je dan voor hooguit één herkansing inschrijven.
- Deadline inschrijving: dinsdag 16 maart 2027 15:00 uur 's middags.

Herkansing Engels Schrijfvaardigheid SE en Filosofie CP6 vindt op maandag 22 maart 2027 plaats.

Alle herkansingen van SE1 vinden op dinsdag 23 maart 2027 plaats

Alle herkansingen van SE2 vinden op woensdag 24 maart 2027 plaats.

Niet-herkansbare schoolexamens voor dit examenjaar

Vak	Afdeling VWO
AK	SE-3
BE	SE-3
BI	SE-2 en SE-3
EC	SE-3
EN	SE-1, SE-2 en SE-2
GS	SE-3
INF	SE-3
NA	SE-3
NE	SE-1 en SE-3
PAP	SE-1, SE-2 en SE-3
SK	SE-2 en SE-3
SP	SE-1, SE-2 en SE-3
WA	SE-1 en SE-3
WB	SE-3

OVERZICHT deel-SE's VWO

Vak	V5 CP als deel SE Schooljaar 2025 - 2026	Herkansbaar	Inhalen voor instromers
Aardrijkskunde	CP 5	Ja	SE1a
	CP 6	Nee	SE1b
Bedrijfseconomie	-	-	-
Biologie	CP 4	Nee	SE1b
	CP 5/ prac	Nee	
Economie	-	-	-
Engels	CP5	Ja	SE1b
Filosofie	CP5	Ja, in V5	Geen zij-instromers
	CP6/ P	Nee	
Geschiedenis	CP 1	Nee	SE1a
	CP 2	Nee	
	CP 3	Nee	
	CP 4	Nee	
	CP 5	Nee	
	CP 6	Nee	
Informatica	CP 3	Nee	Geen zij-instromers
	CP 4	Nee	
Lichamelijk opvoeding	Microteaching	Nee	Tijdens de les
Natuurkunde	CP 3/ PO	Nee	SE2
Nederlands	CP 5	Nee	Tijdens SE3
Papiamento	-	-	-
Scheikunde	-	-	-
Spaans	CP 3b/ PTA	Nee	SE2
Wiskunde A	CP6	Nee	SE1b
	PO	Nee	SE1b
Wiskunde B	-	-	-

Biskandidaten

De deel-SE cijfers van het voor-examenjaar blijven 2 jaar geldig. Voor de vakken AK, BI, EN, GS, INF, LO, NA, NE, SP en WA wordt het cijfer overgenomen en wordt een deel-SE niet opnieuw gemaakt.

Zij-instromers gelijkwaardige scholen

De deel-SE's voor de vakken AK, BI, EN, GS, INF, LO, NA, NE, SK, SP en WA moeten ingehaald worden, tenzij bewezen wordt dat het SE reeds op hetzelfde niveau en over dezelfde stof is beoordeeld. In dat geval wordt het cijfer van de andere school overgenomen.

Overig

Kandidaten die het deel-SE om welke reden dan ook niet hebben afgerond in VWO-5 van het voorgaand schooljaar, moeten het deel-SE in het examenjaar maken.

Rooster deel-SE's

Zie voor de datum het rooster van de SE-periodes. De exacte leerstof is bij de leerstofomschrijving vermeld en is na te vragen bij de lesgevende docent(en). Het lokaal voor de in te halen deel-SE's zal samen met het SE-lokalenrooster worden meegegeven.

LEERSTOFOMSCHRIJVING EN BEPALING **EINDCIJFER SCHOOLLEXAMEN PER VAK**

DE TALEN

SCHOOLEXAMEN VWO 2026-2027: *Nederlands*

1. ALGEMEEN OVERZICHT ONDERDELEN						
CP '25-'26	Vaardigheid/Thema	Domein	Gewicht	Soort toets (S, M, P, PO)	Duur (min)	Herkansbaar
CP5	Literatuur (SE3a)	E	1x	Schriftelijk	120	Nee
NB ¹ : CP5 = SE3a						
SE '26-'27	Vaardigheid/Thema	Domein	Gewicht	Soort toets	Duur (min)	Herkansbaar
SE1a	Spreekvaardigheid	B,D	2x	Mondeling	15	Nee
SE2	Schrijfvaardigheid	A,C,D	3x	Schriftelijk	180	Ja
SE3	Literatuur (SE3b)	E1, 2, 3	2x	Mondeling	30	Nee
Bepaling Eindcijfer Schoolexamen (EC) = $\frac{2*SE1a + 3*SE2 + 1*SE3a + 2*SE3b}{8}$						

2. LEERSTOFOMSCHRIJVING

SE-1a

Voor het schoolexamen Spreekvaardigheid bereidt de leerling een informatief gesprek met de docent voor over poëzie. Voorafgaand aan het gesprek bestudeert de leerling diverse soorten poëzie en verschillende stijlen, poëzie-analyse en leest/analyseert door de docent aangeboden gedichten. Bovendien levert de leerling een map in met minimaal zeven zelfgeschreven gedichten en een door erkende dichter geschreven gedicht (niet uit reader/Nieuw Nederlands). De docent kiest tijdens het examen een van deze gedichten uit die de leerling vervolgens declameert.

Leerling levert uiterlijk **23 september 2026 12:30 uur** een bundel met minimaal zeven poëzie van eigen hand en een gedicht van erkende dichter (door docent goedgekeurd) in hardcopy bij de docent. Bij afwezigheid van de docent dient de kandidaat, onder voorbehoud, de documentatiemap bij de conrector van de examenklassen in te leveren.

De kandidaat:

- Kan relevante informatie verzamelen, verwerken en een adequaat gesprek voeren met argumenten voor of tegen een bepaald standpunt, of voor- en nadelen van diverse opties met het oog op doel, publiek en gespreksvorm.
- Kan adequaat, vloeiend en spontaan reageren op bijdragen van de docent;
- Kan de docent opbouw en structuur van het gesprek duidelijk maken en volgt deze ook;
- Kan langere stukken tekst produceren in een normaal tempo; hoewel er tijdens het zoeken naar patronen en uitdrukkingen, aarzelingen voorkomen, zijn er weinig, overigens niet storende pauzes;
- Maakt gebruik van middelen voor tekstcohesie (bijvoorbeeld signaal- en verbindingswoorden) om uitingen te verbinden tot een heldere, samenhangende tekst;
- Kan de poëzietheorie toepassen in een eigen geschreven en voorgedragen gedicht;
- Kan gedichten interpreteren en declameren.

SE-2

De kandidaat dient tijdens het schoolexamen een betoog in het Nederlands te schrijven aan de hand van een zelf samengestelde documentatiemap. Deze map wordt door een groep van vier leerlingen gemaakt en bevat minimaal vier stellingen en minimaal twee door de docent goedgekeurde artikelen per leerling (betrouwbare bron, minimaal 400 woorden, niet ouder dan vijf jaar, oorspronkelijk Nederlandstalig).

Het betoog wordt beoordeeld op formele indeling, inhoud, argumentatie, brongebruik, taalgebruik en netheid. De kandidaat mag tijdens het schoolexamen gebruik maken van zelf meegebrachte, meerdelige en meertalige woordenboeken en van de documentatiemap. De map mag gemarkeerd zijn maar geen handgeschreven tekst bevatten.

De documentatiemap dient **uiterlijk 6 januari 2027 voor 12.30 uur** ingeleverd te zijn in hard copy bij de lesgevende docent. Bij afwezigheid van de docent dient de kandidaat, onder voorbehoud, de documentatiemap bij de conrector van de examenklassen in te leveren.

De kandidaat kan ten behoeve van een gedocumenteerde betoog:

- relevante informatie verzamelen en verwerken;
- deze informatie adequaat presenteren met het oog op doel, publiek, tekstsoort en conventies voor geschreven taal;
- concepten van de tekst reviseren op basis van geleverd commentaar;
- Kan vanuit een gegeven standpunt een betoog schrijven (min.500 woorden) waarbij argumenten worden uitgewerkt en daarbij redenen worden aangegeven voor of tegen het standpunt;
- Kan in grammaticaal correct Nederlands een logische en consequente gedachtelijn opschrijven met hier en daar een niet hinderlijk zijspoor.
- Relaties als oorzaak en gevolg, voor- en nadelen, overeenkomst en vergelijking, zijn duidelijk aangegeven.
- Het verband tussen zinnen en zinsdelen in samengestelde zinnen is over het algemeen goed aangegeven door het gebruik van juiste verwijs- en verbindingswoorden.
- Alinea's zijn verbonden tot een coherent betoog;
- Brengt variatie in woordgebruik aan om herhaling te voorkomen. De woordkeuze is meestal adequaat, er wordt slechts een enkele fout gemaakt;
- Geeft een heldere structuur aan de tekst, gebruikt witregels, marges en zo nodig kopjes. Stemt de lay-out af op doel en publiek.

Hulpmiddelen: schrijfmaterialen (géén correctievloeistof), geodriehoek, passer, gewone rekenmachine, woordenboeken

SE-3

SE-3a (CP5 V5)

In VWO5 leest de leerling 4 Caribische boeken die tevens getoetst worden. Deze boeken staan op de VWO6-literatuurlijst maar worden niet nogmaals bevraagd in VWO6. Zij-instromers hebben geen deelcijfer literatuur uit VWO5. Dit onderdeel wordt ingehaald tijdens het mondeling in VWO6 (SE3b). De leerling leest vier boeken extra (dus twaalf in plaats van acht) voor SE3b. Die extra boeken kunnen getoetst worden tijdens het mondeling.

De titels van deze boeken zijn:

- <i>Dubbelspel</i>	- Frank Martinus Arion
- <i>Het besluit van Mai</i>	- Anil Ramdas
- <i>De Stille Plantage</i>	- Albert Helman
- <i>Op weg naar Nos Placer</i>	- Ken Mangroelal

Bij reguliere en biskandidaten geldt: Het eindcijfer (1 toets over 4 Caribische boeken) telt 1x mee als SE3a.

Bij zij-instromers geldt: Het cijfer dat de leerling haalt tijdens het mondeling van SE3b wordt ook ingevuld als cijfer voor SE3a en zal dus een weging hebben van 1x. SE3b heeft een weging van 2x. Hiermee heeft literatuur een weging van 3x.

SE3-b

8 literaire werken, 32 punten, door de docent goedgekeurd, waarvan:

- **Drie (3) themaboeken**, minimaal niveau 3
- **Eén (1) titel** uit onderstaande lijst (alle titels hebben niveau 5):
 - Multatuli, *Max Havelaar*
 - M. Emants, *Een nagelaten bekentenis*
 - F. van Eeden, *Van de koele meren des doods* of *De kleine Johannes*
 - L. Couperus, *Noodlot* of *De stille kracht*
- **Eén (1) titel** uit onderstaande lijst:
 - F. Hermans, *De donkere kamer van Damokles* (niveau 4), *Nooit meer slapen* (niveau 4) of *Het behouden Huis* (niveau 4)
 - H. Mulisch, *Twee vrouwen* (niveau 3), *Het stenen bruidsbed* (niveau 5) of *De aanslag* (niveau 4)
 - G. Reve, *De avonden* (niveau 4), *De vierde man* (niveau 3) of *Moeder en zoon* (niveau 4)
 - H. Haasse, *Oeroeg* (niveau 3), *Heren van de thee* (niveau 4) of *Sleuteloog* (niveau 4)
- **Drie (3) boeken naar keuze**

Tijdens het schoolexamen vindt een kritisch gesprek plaats over de Nederlandse literatuur. De kandidaat toont in het gesprek dat hij literaire tekstsoorten kan herkennen en onderscheiden, en literaire begrippen kan hanteren in de interpretatie van literaire teksten. Uitgangspunt voor het gesprek is een lijst van literaire werken die door de kandidaat is opgesteld. De examinerator bepaalt of de lijst en de secundaire literatuur acceptabel zijn. Tijdens het schoolexamen kunnen ook hoofdzaken uit de literaire theorie en de literatuurgeschiedenis, zoals die zijn behandeld tijdens de lessen, ter sprake komen.

De kandidaat:

- kan literatuur interpreterend, kritisch en reflecterend lezen;
- kan literaire tekstsoorten herkennen en onderscheiden, en literaire begrippen hanteren in de interpretatie van literaire teksten;
- kan causale verbanden leggen op het niveau van handelingen van personages en de gebeurtenissen;
- kan expliciete doelen en motieven van personages opmerken;
- kan impliciete doelen en motieven van personages benoemen;
- kan betekenis geven aan symbolen;
- kan aangeven welke vraagstukken centraal staan en de hoofdgedachte of boodschap van de tekst weergeven;
- kan de tekst ook met morele en cognitieve argumenten evalueren;
- kan uiteenzetten tot welke inzichten de tekst heeft geleid;
- kan interesses in bepaalde vraagstukken motiveren;

- kan de persoonlijke literaire smaak en ontwikkeling beschrijven;
- kan een overzicht geven van de hoofdlijnen van de literatuurgeschiedenis, en de gelezen literaire werken plaatsen in dit historisch perspectief.

Het schoolexamen wordt in het Nederlands afgenomen, maar bij de beoordeling wordt gekeken naar de inhoud van datgene wat wordt gezegd en niet naar de kwaliteit van het spreken zelf. Voor de beoordeling wordt gebruik gemaakt van een beoordelingsformulier dat van tevoren met de leerlingen wordt besproken en te vinden is in de reader.

De lijst van literaire werken moet voldoen aan de volgende punten:

- a) De lijst bevat minimaal twaalf van oorsprong Nederlandstalige werken; vier van deze twaalf boeken zijn reeds in VWO5 gelezen en getoetst.
- b) De onder punt a. genoemde lijst bevat minimaal drie boeken over één thema; de themaboeken worden ondersteund door **minimaal drie secundaire teksten, zoals een recensie of boekkritiek**. Deze secundaire teksten dienen geschreven te zijn door een literatuurexpert, dat wil zeggen iemand die expertise heeft met schrijven over literatuur.
- c) Aan elk boek van de lijst is een niveau gekoppeld. Zie hiervoor <http://www.lezenvoordelijst.nl/pdf/nederlands-15-tm-19-jaar.pdf> en daarnaast het overzicht dat is opgenomen in de syllabus literatuur. De optelsom van de niveaus per boek is minimaal 32 punten. Indien de optelsom met acht gelezen boeken nog geen 32 punten is, kan de kandidaat ervoor kiezen om meer dan acht boeken op de lijst te zetten of om een of meer boeken op de lijst te vervangen door boeken die meer punten opleveren.
- d) De getypte lijst dient **uiterlijk 19 februari 2027 vóór 12:30 uur in tweevoud** bij de examinerator te worden ingeleverd, samen met **drie recensies van de themaboeken** en een **door de leerling in de klas geschreven essay van minimaal 400 woorden waarin antwoord gegeven wordt op de vraag: Waarom is literatuur lezen belangrijk voor een VWO6-leerling en wat heb je daaraan voor de rest van je leven?**
Van de recensies en het essay dient een exemplaar te worden ingeleverd. Indien de lijst niet tijdig wordt ingeleverd, wordt een gedeelte van de lijst vervangen door werken die door de sectie zijn bepaald.

Bij afwezigheid van de docent dient de kandidaat, onder voorbehoud, de uitgeprinte literatuurlijst in tweevoud, het essay en de drie recensies bij de conrector van de examenklassen in te leveren. Indien de lijst niet tijdig wordt ingeleverd, wordt een gedeelte van de lijst vervangen door werken die door de sectie zijn bepaald.

Hulpmiddelen: n.v.t.

SCHOOLEXAMEN VWO 2026 – 2027: *Engels*

1. ALGEMEEN OVERZICHT ONDERDELEN						
CP '25-'26	Vaardigheid/Thema	Domein	Gewicht	Soort toets (S, M, P, PO)	Duur (min)	Herkansbaar
CP5	Schrijfvaardigheid	Domein D subdomein D1 ERK: B2.	2x	Schriftelijk	135	Ja
SE '26-'27	Vaardigheid/Thema	Domein	Gewicht	Soort toets	Duur (min)	Herkansbaar
SE1	Spreekvaardigheid (Fluency)	Domein C subdomein C1 ERK: C1	2x	Mondeling	15	Nee
SE2	Literatuur	Domein E subdomein E1,E2,E3 ERK: C1	3x	Schriftelijk	135	Nee
SE2	Kijk- en Luistervaardigheid	Domein B ERK: C1/C2	2x	Digitaal	60	Nee
Bepaling Eindcijfer Schoolexamen (EC) = $\frac{2*SE\ V5 + 2*SE1\ spr + 3*SE2\ lit + 2*SE2\ klv}{9}$						

2. LEERSTOFOMSCHRIJVING

V5 CP5 (/Herkansing V6)
Schrijfvaardigheid (essay)
Op grond van een gegeven casus, die in het Engels gesteld is, schrijft de kandidaat een opstel (essay) in correct Engels. De lengte dient minimaal 250 en maximaal 325 woorden te zijn. Bij de beoordeling wordt o.a. gelet op lengte, lay-out, inhoud, grammatica, toon, stijl en netheid.
Basispakket: schrijfmaterialen, gewone rekenmachine en woordenboeken.
Extra hulpmiddelen: <ul style="list-style-type: none"> • Woordenboeken zijn toegestaan. Bij schrijfvaardigheid geldt geen beperkingen in het aantal woordenboeken en er gelden ook geen beperkingen in de mogelijkheid om een verklarend woordenboek in de thuistaal te gebruiken en/of de thuistaal in een reeks gecombineerd met één andere taal zoals Ne, En, Sp en Pap. • Het gebruik van een Thesaurus is toegestaan. • De kandidaat mag gebruik maken van correctievlloeistof (white-out) met het oog op de netheid van het geschreven opstel.
NB: Alleen zij-instromers moeten een schrijfvaardigheid SE in V6 maken. Alle andere kandidaten hebben dit al in V5 afgesloten en hoeven het niet meer te doen. Schrijfvaardigheid SE vindt plaats in de periode van SE-1b.

SE-1b – Spreekvaardigheid (Fluency)

Spreek- en gespreksvaardigheid worden getoetst aan de hand van **één of twee Engelstalige artikel(en)** die de kandidaat zelf uitgekozen en voorbereid heeft. Het artikel/ de artikelen moet(en) aan de volgende eisen voldoen: relevant educatief onderwerp, omvang **minimaal 2000 woorden voor één artikel of samen 2000 woorden bij het gebruik van twee artikelen**, afkomstig uit een tijdschrift van de maanden januari 2026 t/m september 2026 en op VWO niveau. Het artikel moet **uiterlijk 21 september 2026** goedgekeurd zijn door de lesgevende docent.

Tijdens het SE dient de kandidaat vragen te beantwoorden die het artikel als uitgangspunt heeft.

Bij de beoordeling wordt gelet op lexicon en woordgebruik, grammaticale correctheid, interactie, fluency, coherentie en uitspraak.

Het artikel moet **uiterlijk 23 september 2026 vóór 14:10** persoonlijk ingeleverd worden bij de examinerator. Het artikel wordt niet geaccepteerd zonder duidelijke bronvermelding, publicatiedatum en aantal woorden. Indien het artikel niet tijdig wordt ingeleverd, ontvangt de kandidaat een vervangend artikel van de sectie Engels.

Bij afwezigheid van de examinerator dient de kandidaat het uitgeprinte artikel bij de desbetreffende conrector in te leveren onder voorbehoud.

Basispakket n.v.t.

Hulpmiddelen:

De kandidaat kan gebruik maken van een kopie van het gekozen en ingeleverde artikel zonder aantekeningen.

SE-2

Literatuur

Het inzicht in en kennis van de literatuur wordt getoetst aan de hand van de literatuurlijst. De kandidaat dient **6 (zes)** werken te kiezen uit de door **de sectie opgestelde literatuurlijst** (zie pagina 47). Van de in totaal 6 (zes) werken dient 1 (één) van vóór 1900 te dateren; 2 (twee) Brits na 1900; 2 (twee) Amerikaans na 1900 en 1 (één) Caraïbisch. Op de getypte literatuurlijst moeten per boek titel en auteur vermeld worden.

De kandidaat is verantwoordelijk voor het op tijd inleveren van een correcte literatuurlijst. De getypte literatuurlijst moet **uiterlijk 21 oktober 2026 vóór 14:10** persoonlijk ingeleverd worden bij de examinerator. Indien de literatuurlijst niet tijdig wordt ingeleverd, wordt de kandidaat getoetst aan de hand van een literatuurlijst die door de sectie Engels is opgesteld. Bij afwezigheid van de examinerator dient de kandidaat de uitgeprinte literatuurlijst bij de desbetreffende conrector in te leveren onder voorbehoud.

Mocht de leerling boeken op de lijst hebben vermeld die niet zijn toegestaan, dan worden voor deze boeken geen scorepunten toegekend. Mocht de kandidaat vragen beantwoorden van boeken die niet op zijn/haar lijst staan, dan worden ook geen scorepunten toegekend voor deze boeken.

Basispakket: schrijfmateriaal (géén correctievloeistof) en woordenboeken.

Extra hulpmiddelen: Woordenboeken zijn toegestaan. Bij schrijfvaardigheid, literatuur en tekst geldt er geen beperkingen in het aantal woordenboeken en er gelden ook geen beperkingen in de mogelijkheid om een verklarend woordenboek in de thuistaal te gebruiken en/of de thuistaal in een reeks gecombineerd met één andere taal zoals Ne, En, Sp en Pap.

SE-2

Kijk- en Luistervaardigheid

De toets bestaat uit een audio- en video-deel. Naar aanleiding hiervan beantwoordt de kandidaat de vragen online voor zo ver mogelijk. Aantekeningen maken tijdens dit SE is toegestaan.

N.B. mocht er ernstige problemen zijn met het internet, dan wordt dit SE schriftelijk/op papier afgenomen. Het kan ook zijn dat leerlingen in quarantaine worden gehouden en dit nog op dezelfde dag in een ander lokaal zullen maken.

De toets is ontwikkeld door Cito en vindt *tentatief* plaats op **woensdag 27 januari 2027**.

Hulpmiddelen: schrijfmateriaal (géén correctievloeistof)

Extra hulpmiddel: Kladpapier wordt uitgedeeld door de school. Let op: na afloop van de SE moet het kladpapier ingeleverd worden.

De kandidaat moet zijn/haar eigen oordopjes meenemen. Let op! Alleen een earphone met een banana plug kan gebruikt worden.

ENGLISH BOOKLIST

VWO-6 2026 – 2027

Students have to read a total of 6 books:

- 1 Before 1900
- 2 British after 1900
- 2 American after 1900
- 1 Caribbean

Before 1900

Great Expectations

- Charles Dickens

Jane Eyre

- Charlotte Brontë

British after 1900

Cement Garden

- Ian McEwan

The Talented Mr Ripley

- Patricia Highsmith

Never Let me Go

- Kazuo Ishiguro

American after 1900

The Color Purple

- Alice Walker

Educated

- Tara Westover

If Beale Street Could Talk

- James Baldwin

Caribbean

Brother Man

- Roger Mais

The Lonely Londoners

- Samuel Selvon

SCHOOLEXAMEN VWO 2026-2027: *Papiamento*

1. ALGEMEEN OVERZICHT ONDERDELEN

SE '26-'27	Vaardigheid/Thema	Domein	Gewicht	Soort toets	Duur (min)	Herkansbaar
SE1a	Habilidad di papia y combersa	C	1x	Mondeling	20	Nee
SE2	Literatura	F	2x	Schriftelijk	120	Nee
SE3	Habilidad di skirbi	D/ E	1x	Schriftelijk (digitaal)	150	Nee
Bepaling Eindcijfer Schoolexamen (EC) = $\frac{SE1+2*SE2+SE3}{4}$						

2. LEERSTOFOMSCHRIJVING

SE-1a

Het mondelinge schoolexamen duurt ongeveer 20 minuten per kandidaat.

Om deel te nemen aan dit schoolexamen, moet de kandidaat een artikel zelf uitkiezen en voorbereiden. Het artikel en zijn onderwerp moeten aan de volgende eisen voldoen:

- Het onderwerp is een relevant onderzoek
- Afkomstig uit een tijdschrift, krant of internetsite; het artikel wordt ingeleverd in de oorspronkelijke taal
- Actueel; artikel moet gepubliceerd in de periode van **mei 2024** tot en met **augustus 2026** zijn
- Het artikel omvang 1000 - 1200 woorden
- Het onderwerp moet relevant en op VWO-niveau zijn
- Het artikel wordt ingeleverd voorzien van een voorpagina
- Het artikel en onderwerp moet goedgekeurd worden door de examinerator

Tijdens het schoolexamen:

- Wordt de kandidaat beoordeeld op basis van zijn/ haar spreek- en gespreksvaardigheden.
- Houdt de kandidaat een mondelinge presentatie van het gekozen en goedgekeurde onderwerp volgens een van tevoren aangegeven en afgesproken structuur, waarbij gebruikt wordt gemaakt van (digitale) ondersteuningsmateriaal (bv. PowerPoint, Canva e.d.), bestaande van 8 tot 10 slides
 - Tijdens het voorbereiden van de presentatie en ondersteuningsmateriaal, kan de kandidaat gebruik maken van woordenboeken en ander hulpmiddelen naar keuze.
 - De presentatie wordt gehouden in het Papiamento.
- Gaat de kandidaat in gesprek met de examinatoren, waarbij de kandidaat vragen die het onderwerp/ artikel als uitgangspunt hebben. Daarnaast, beantwoordt de kandidaat vragen van een alledaags karakter.

Bij de beoordeling wordt gelet op inhoud, taal- en woordgebruik, grammaticale correctheid, vloeiendheid, coherentie en uitspraak bij zowel het spreken als het gesprek houden. De kandidaat wordt beoordeeld aan de hand van een rubric.

Het onderwerp/ artikel moet uiterlijk **7 september 2026** vóór 23:59 uur via Classroom ingeleverd zijn bij de examinerator.

ERK Niveau: C1

Indien het onderwerp en artikel niet tijdig wordt ingeleverd, wordt de kandidaat verwezen naar de 'Kleine Commissie'. In geval van nalatigheid kan de leerling een '1' worden toegekend.

Hulpmiddelen: -

SE-2

Het schriftelijk schoolonderzoek duurt 120 minuten.

De toets bestaat uit de volgende onderdelen:

1. Literatuurwetenschap
2. Geschiedenis en ontwikkeling van literatuur in lokale en regionale context
3. Vijf (5) literaire werken, te noemen:
 - Changá
 - Mi negrita, mi ruman
 - E Ibis Hende raton
 - E biento di atardi
 - Den number di tata

Genoemde serie literaire werken bestaan uit: 3 romans, 1 verhalenbundel, 1 theater-werk.

Aan de kandidaat worden vragen gesteld die betrekking hebben op:

- Bibliografische gegevens (bv. de titel, genre)
- De auteur van het literaire werk
- De inhoud van het literaire werk (bv. thema's, personages, tijd, ruimte en handeling)
- De vorm en stijl van het literaire werk
- Het literair-historisch perspectief van het literaire werk
- Literatuurgeschiedenis en -ontwikkeling, m.n. literaire termen
- Ontwikkeling van lokale en regionale literatuur a.d.h.v. personage Compa Nanzi

Het SE wordt beantwoord in het Papiamentu, maar het gebruik van woorden in het Nederlands, Engels en/ of Spaans als ondersteuning is toegestaan.

ERK Niveau: C1

Hulpmiddelen: woordenboek

SE-3

De schriftelijke toets wordt afgenomen in 150 minuten. Deze toets betreft schrijfvaardigheid en argumentatieve vaardigheden.

De kandidaat dient tijdens het schoolexamen een betoog in het Papiaments te schrijven. Het betoog wordt beoordeeld op formele indeling en structuur, inhoud, taalgebruik, grammatica, spelling en netheid. De kandidaat mag tijdens het schoolexamen gebruik maken van zelf meegebrachte, meerdelige en meertalige woordenboeken.

De kandidaat krijgt een drietal korte teksten aangeboden waaruit hij één kiest. Aan de hand van de inhoud gekozen schrijft de kandidaat een gedocumenteerde tekst, waarvan tekstsoort, doel en publiek gegeven worden. De kandidaat schrijft een betoog aan de hand van verstrekte informatie en maakt hierbij eventueel beroep op eigen kennis en ervaringen met het onderwerp.

Over het algemeen geldt dat in een betoog de mening van de schrijver wordt verdedigd en onderbouwd met argumenten. Het belangrijkste doel van een betoog is dan ook om te overtuigen. De mening van de schrijver, oftewel het standpunt kan worden onderbouwd met zowel feitelijke als niet-feitelijke argumenten. De argumenten, redeneringen en informatie-elementen dienen duidelijk, relevant en op VWO-niveau te zijn.

Dit schriftelijk SE wordt onder voorbehoud digitaal afgenomen. De inhaal wordt niet digitaal afgenomen.

ERK Niveau: C1

Hulpmiddelen: woordenboek

N.B.: Het boek *Vocabulario Ortografico di Papiamento* (2009/ 2013) wordt niet als een woordenboek beschouwd.

SCHOOLEXAMEN VWO 2026 - 2027: *Spaans*

1. ALGEMEEN OVERZICHT ONDERDELEN						
CP '25-'26	Vaardigheid/Thema	Domein	Gewicht	Soort toets (S, M, P, PO)	Duur (min)	Herkansbaar
CP3	PTA spreekvaardigheid (spv)	A, C	1x	Mondeling	15	Nee
SE '26-'27	Vaardigheid/Thema	Domein	Gewicht	Soort toets	Duur (min)	Herkansbaar
SE1b	Literatuur (lit)	A, F	2x	Schriftelijk	120	Nee
SE2	Kijk- en luistervaardigheid (klv)	A, B	1x	Digitaal	60	Nee
SE3	Schrijfvaardigheid (sfv)	D, E	2x	Schriftelijk	120	Nee
Bepaling Eindcijfer Schoolexamen (EC) = $\frac{1*PTA+2*SE1b+1*SE2+2*SE3}{6}$						

2. LEERSTOFOMSCHRIJVING

V5 CP3/ Zij-instromers SE2
PTA (spreekvaardigheid)
De leerling krijgt een tekst die gedurende dertig minuten moet worden voorbereid. Daarna voert de leerling een gesprek van vijftien minuten met de docent over de voorbereide tekst en het thema dat in die tekst aan de orde komt.
Hulpmiddelen: Tijdens de voorbereiding kan de leerling gebruik maken van woordenboeken naar keuze. Tijdens het gesprek zijn er geen hulpmiddelen toegestaan.

SE-1b
Literatuur
De examenkandidaat wordt getoetst aan de hand van een literatuurlijst die door de sectie Spaans wordt samengesteld.
De literatuurlijst voldoet aan de volgende punten: <ol style="list-style-type: none"> 1. De lijst bestaat uit Spaanse en Spaans-Amerikaanse schrijvers. 2. De literatuurlijst is opgedeeld in vijf (5) categorieën, namelijk "Clasico español," "Literatura española actual", "Boom latinoamericano", "Literatura hispanoamericana actual" en "Teatro". 3. Tenminste 1 boek van alle vijf (5) categorieën moet op de lijst staan. 4. In totaal dienen vijf (5) werken gelezen en voorbereid worden. 5. De kandidaat dient alleen de werken te kiezen uit de door de sectie opgestelde literatuurlijst.
Voor het schooljaar 2026-2027 geldt de volgende literatuurlijst:
Teatro <ol style="list-style-type: none"> 1. García Lorca, Federico – La casa de Bernarda Alba 2. Mihura, Miguel – Maribel y la extraña familia

Clásico español

1. Pérez Galdós, Benito – Marianela
2. Unamuno, Miguel de – Abel Sánchez

Español contemporáneo

1. Mola, Carmen – Las madres
2. Loriga, Ray – Rendición

Boom latinoamericano

1. García Márquez, Gabriel – Crónica de una muerte anunciada
2. Vargas Llosa, Mario - ¿Quién mató a Palomino Molero?

Latinoamericano contemporáneo

1. Franco, Jorge – Rosario Tijeras
2. Bayly, Jaime – La mujer de mi hermano

Hulpmiddelen: woordenboek

SE-2

De kandidaat beantwoordt de vragen van de toets in digitaal formaat (voorzien door de CITO). Er mogen tijdens deze toets géén aantekeningen gemaakt worden.

**** Kijk- en luistervaardigheid afhankelijk van CITO: dinsdag 27 januari 2027 (onder voorbehoud).**

Hulpmiddelen: geen (eigen oordopjes meenemen)

SE-3

Op grond van een gegeven casus, die in het Spaans gesteld is, schrijft de kandidaat een e-mail of blog in correct Spaans.

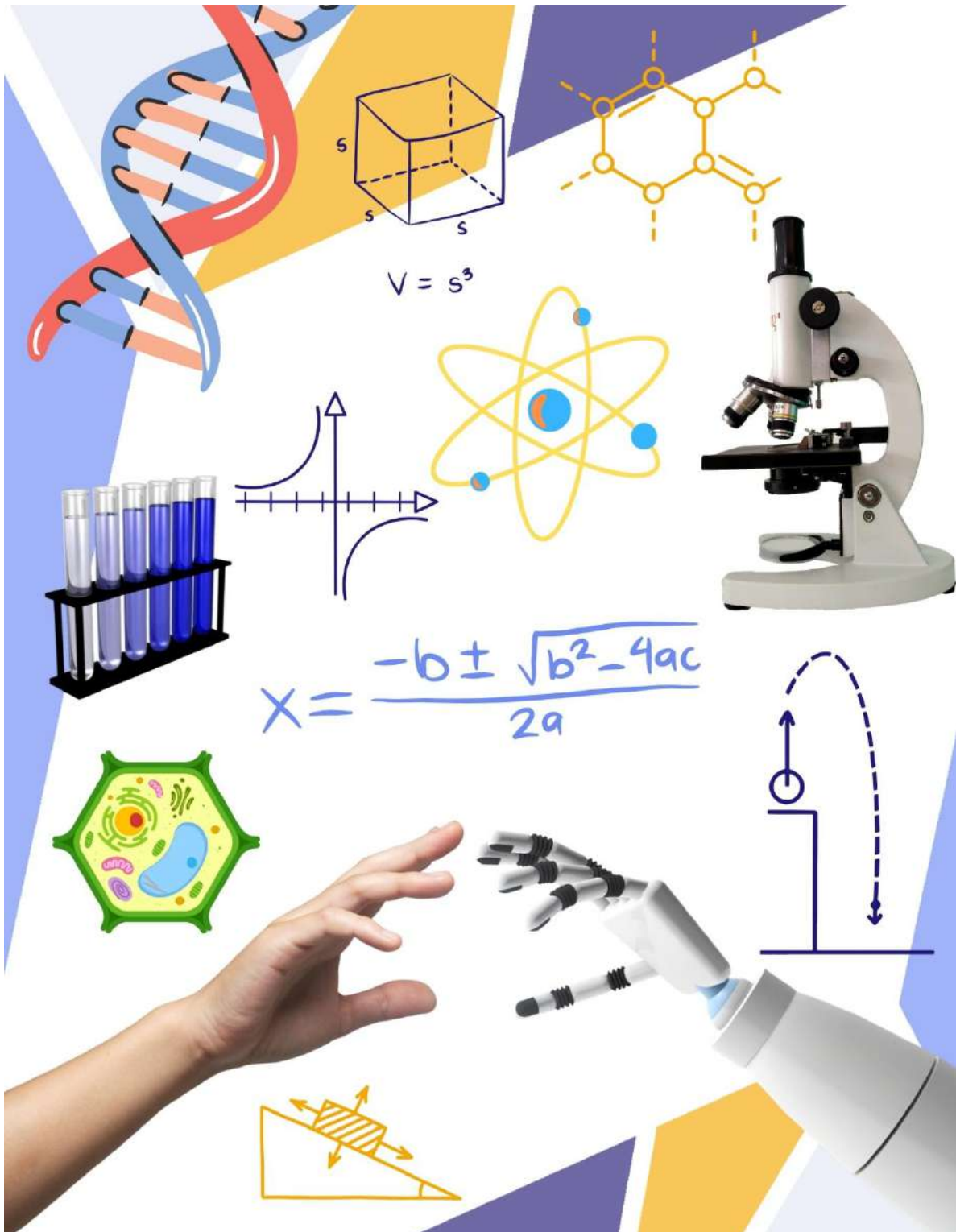
De lengte dient tussen 200 en 250 woorden te zijn. Bij de beoordeling wordt o.a. gelet op lengte, inhoud, grammatica, toon, stijl en netheid. De kandidaat mag gebruik maken van eigen woordenboeken, maximaal drie uit de reeks Ned.-Ned., Spaans-Ned., Ned.-Spaans, Spaans-Spaans, Spaans-thuis taal, thuis taal-Spaans.

Niveau ERK: B1**Te raadplegen studiemateriaal:**

- ELE Vocabulario Nivel B1
- ELE Grammatica Nivel B1
- ELE Escritura Nivel A2/B1

Hulpmiddelen: maximaal 3 woordenboeken

DE EXACTE VAKKEN

SCHOOLEXAMEN VWO 2026 – 2027: *Biologie*

(reguliere- en biskandidaten)

1. ALGEMEEN OVERZICHT ONDERDELEN

CP '25-'26	Vaardigheid/Thema	Domein	Gewicht	Soort toets (S, M, P, PO)	Duur (min)	Herkansbaar
CP3	Waarneming & Gedrag	A, O	1x	Schriftelijk	90	Nee
CP5	Stofwisseling in de cel	A, M		Schriftelijk en Praktisch	120	Nee
NB: (CP3 + CP5) / 2 = SE V5						
SE '26-'27	Vaardigheid/Thema	Domein	Gewicht	Soort toets	Duur (min)	Herkansbaar
SE1b	Algemeen	A, M, O, P	1x	Schriftelijk	120	Ja
SE2	Plantkunde	A, M, P	1x	Praktisch	120+15*	Nee
SE3	Menskunde	A, O	1x	Mondeling	15 + 25**	Nee
*SE2: 120 min toets en 15 min voor o.a. de opzet en het opruimen van materialen.						
**SE3: als onderdeel van het mondeling wordt gedurende 15 minuten een artikel gelezen. Daarna gaat het mondeling van 25 minuten verder.						
Bepaling Eindcijfer Schoolexamen (EC) = $\frac{SE\ V5+SE1+SE2+E3}{4}$						

2. LEERSTOFOMSCHRIJVING

SE V5
CP3 V5 2025-2026/ 2024-2025
Boek Biologie voor Jou VWO-5 Thema's Thema 8. Waarneming en gedrag
CP5 V5 2025-2026/ 2024-2025
Boek Biologie voor Jou VWO-5 Thema's Thema 9. Stofwisseling in de cel
Hulpmiddelen: BINAS 7e druk, gewone rekenmachine, woordenboek NE- NE, NE-TT en TT-NE en géén correctievloeistof.

SE-1b	
Boek Biologie voor Jou VWO-4	Thema's Thema 2. Voortplanting en seksualiteit Thema 4. Evolutie
Biologie voor Jou VWO-5	Thema 10: DNA + aantekeningen en dictaten
Hulpmiddelen: Schrijfgerei, BINAS 7e druk, gewone rekenmachine, woordenboek NE-TT en TT-NE en géén correctievloeistof	

SE-2	
Boek Biologie voor Jou VWO-4	Thema's Thema 1. Inleiding in de Biologie Thema 5. Ecologie Thema 6. Mens en Milieu
Biologie voor Jou VWO-5	Thema 11. Planten + aantekeningen, dictaten + alle histologische preparaten van ui, bladeren, stengels, wortels, wieren en knolletjesbacteriën
Hulpmiddelen: Schrijfgerei, BINAS 7e druk, gewone rekenmachine, woordenboek NE- NE, NE-TT en TT-NE en géén correctievloeistof. Microscoop en prepareermaterialen.	

SE-3	
Boek Biologie voor Jou VWO-5	Thema's Thema 7. Regeling
Biologie voor Jou VWO-6	Thema 12: Voeding en Vertering Thema 13: Transport Thema 14: Gaswisseling en uitscheiding Thema 15: Afweer + aantekeningen, dictaten en alle histologische preparaten van bijbehorende thema's.
Hulpmiddelen: Schrijfgerei	

SCHOOLEXAMEN VWO 2026 – 2027: *Biologie*

(zij-instromers: kandidaten die het deel-SE niet hebben gemaakt in HAVO-4 of VWO-5 op Colegio Arubano)

1. ALGEMEEN OVERZICHT ONDERDELEN

'26-'27	Vaardigheid/Thema	Domein	Gewicht	Soort toets (S, M, P, PO)	Duur (min)	Herkansbaar
Deel-SE	Waarneming & Gedrag, en Stofwisseling in de cel	A, O, M	1x	Schriftelijk	90	Nee
SE '26-'27	Vaardigheid/Thema	Domein	Gewicht	Soort toets	Duur (min)	Herkansbaar
SE1b	Algemeen	A, M, O, P	1x	Schriftelijk	120	Ja
SE2	Plantkunde	A, M, P	1x	Praktisch	120+15*	Nee
SE3	Menskunde	A, O	1x	Mondeling	15 + 25**	Nee
<p>*SE2: 120 min toets en 15 min voor o.a. de opzet en het opruimen van materialen. **SE3: als onderdeel van het mondeling wordt gedurende 15 minuten een artikel gelezen. Daarna gaat het mondeling van 25 minuten verder.</p>						
<p>Bepaling Eindcijfer Schoolexamen (EC) = $\frac{\text{Deel-SE} + \text{SE1} + \text{SE2} + \text{E3}}{4}$</p>						

2. LEERSTOFOMSCHRIJVING

Deel-SE (tijdens SE1b) 2026-2027
<p>Boek Biologie voor Jou VWO-5</p> <p>Thema's Thema 8. Waarneming en gedrag Thema 9. Stofwisseling in de cel + aantekeningen en dictaten</p> <p>Het deel-SE bestaat uit één toets die de hierboven beschreven thema's omvat.</p> <p>Hulpmiddelen: BINAS 7e druk, gewone rekenmachine, woordenboek NE- NE, NE-TT en TT-NE en géén correctievloeistof.</p>

SE-1 t/m SE-3
Voor de leerstofomschrijvingen van SE1 t/m SE3: zie leerstofomschrijving voor reguliere- en biskandidaten.

SCHOOLEXAMEN VWO 2026 – 2027: *Informatica*

1. ALGEMEEN OVERZICHT ONDERDELEN						
CP '25-'26	Vaardigheid/Thema	Domein	Gewicht	Soort toets	Duur (min)	Herkansbaar
CP 3	PO WinForm Verslag	A, B, D, J	1x	Digitaal	60	Nee
CP 4	PO WinForm Code	A, B, D, J		Digitaal	60	Nee
NB: (CP3 + CP4) / 2 = V5						
SE '26-'27	Vaardigheid/Thema	Domein	Gewicht	Soort toets	Duur (min)	Herkansbaar
SE1a	Fund. Module C: C1-C5	C	1x	Digitaal	60	Ja
SE2	Fund. Module E: E1-E2, N1.5	E	1x	Digitaal	60	Ja
SE3	Fund. Module: F1-3, I1 & L1	F, I, L	1x	Digitaal	60	Nee
Bepaling Eindcijfer Schoolexamen (EC) = $\frac{V5 + SE1 + SE2 + SE3}{4}$						

2. LEERSTOFOMSCHRIJVING

SE-1a
<p>C1-2 De leerling kan:</p> <ul style="list-style-type: none"> • het onderscheid uitleggen tussen gegevens en informatie; • in een context voorbeelden van gegevens- en van informatieverwerking geven; • in een context doelstellingen van gegevensverwerking noemen; • bij een gegeven doelstelling en in een gegeven context beargumenteren welke informatie noodzakelijk is om de doelstelling te realiseren; • bij informatie bepalen welke gegevens noodzakelijk zijn om deze informatie te produceren; • beoordelen of uit een verzameling gegevens bepaalde informatie betrokken kan worden; • identificeren welke gegevens in een bepaalde context geregistreerd kunnen worden en in welke informatie daarmee geproduceerd kan worden. <p>C-3 (is B2) De leerling:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. maakt kennis met datastructuren, zoals lijsten, verzamelingen, stack, queue en binary tree (VWO); 2. weet wat de verschillende eigenschappen van deze datastructuren zijn; 3. kan met deze datastructuren programmeren in een programmeertaal zoals Python, C# of PHP; 4. weet welke datastructuur in een bepaalde situatie het beste te gebruiken is. <p>C4 leerling kan:</p> <ul style="list-style-type: none"> • standaardrepresentaties beschrijven van getallen, kleuren, geluidsfragmenten en (bewegende) beelden; • getallen en getalbewerkingen in decimaal, binair en hexadecimaal uitwerken en aan elkaar verbinden; • van een type gegevens ten minste twee verschillende representaties, tegen elkaar afwegen; • de rol van compressie bij het digitaal opslaan van grote hoeveelheden gegevens uitleggen. <p>C5 De leerling kan:</p>

- omgaan met (potentieel) grote verzamelingen gestructureerde data, waarbij databases een rol spelen en eenvoudige oplossingen, zoals spreadsheets, niet toereikend zijn;
- zoekvragen formuleren om uit een verzameling gestructureerde data de relevante gegevens te halen om daarmee informatie te produceren;
- werken met gegevensverzamelingen met meer dan één tabel.

Hulpmiddelen: Basispakket: schrijfmaterialen (géén correctievloeistof), gewone rekenmachine, woordenboeken.

SE-2

E1 De leerling kan:

- de architectuur van digitale artefacten uitleggen in termen van drie lagen:
 - Fysieke laag
 - Logische laag
 - Toepassingenlaag;
- beschrijven welke diensten de fysieke laag levert aan de logische laag;
- beschrijven welke diensten de logische laag levert aan de toepassingen laag;
- identificeren welke diensten die door een architectuurelement geleverd worden, noodzakelijk zijn voor bepaalde toepassingen;
- identificeren welke architectuurelementen en componenten bepalend zijn voor de snelheid van bepaalde toepassingen.

E2 De leerling kan:

- enkele security bedreigingen benoemen en in verband brengen met de drie beveiligingsaspecten vertrouwelijkheid, integriteit en beschikbaarheid;
- hierbij ook technische maatregelen benoemen;
- uitleggen dat het mogelijk is om een laag uit het drielagenmodel te bypassen en welke consequenties dit heeft voor de ontwikkeling van een digitaal artefact;
- uitleggen dat hierdoor serieuze bedreigingen kunnen ontstaan voor de security van een digitaal artefact;
- principes van cryptografische maatregelen uitleggen en voorbeelden van zulke maatregelen geven.

Hulpmiddelen: Basispakket: schrijfmaterialen (géén correctievloeistof), gewone rekenmachine, woordenboeken.

SE-3

F1 De leerling kan:

- heuristieken voor interface ontwerp gebruiken;
- deze heuristieken gebruiken om de gebruikersinterface van een gegeven digitaal artefact te evalueren;
- deze heuristieken, of andere principes van goed ontwerp, toepassen bij ontwerp en ontwikkeling van de gebruikersinterface van digitale artefacten.

F2-3 De leerling kan:

- de relatie tussen ICT en de maatschappij beschrijven en invloed hiervan aangeven;
- nadenken over ICT en de aspecten van ICT beschrijven;
- de verschillen tussen de pessimisten en optimisten beschrijven;
- de ontwikkelingen van kunstmatige intelligentie beschrijven en toepassen op de huidige samenleving;
- de termen **Utopie** en **Distopie** beschrijven en toepassen;
- het begrip de **menselijke maat** beschrijven en toepassen;
- de goede en slechte kanten van techniek beschrijven;
- de ethische regels, privacy gevolgen interpreteren en beschrijven;
- de begrippen autonomie en vertrouwen uitleggen en toepassen.

I1 De leerling kan:

- het begrip kunstmatige intelligentie in eigen woorden beschrijven;
- de (tijdlijn) geschiedenis en ontwikkelingen naar de huidige stand van AI beschrijven;
- de begrippen sterke en zwakke kunstmatige intelligentie in eigen woorden beschrijven;
- het verschil herkennen tussen sterke en zwakke intelligentie uitleggen;
- uitleggen wanneer iets intelligent is;
- de gevaren van kunstmatige intelligentie in eigen woorden beschrijven;
- het reguleren van robots in eigen woorden uitleggen;
- kenmerken voor AI herkennen, toepassen en beschrijven;
- expertsystemen beschrijven;
- expertsystemen herkennen en onderscheiden van AI;
- de termen logische deductie en inductie in eigen woorden uitleggen;
- de termen logische deductie en inductie toepassen en herkennen;
- in eigen woorden uitleggen wat een multi-agent systeem is;
- de verschillende kenmerken van een multi-agent systeem uitleggen;
- de speltheorie uitleggen;
- zwermintelligentie uitleggen en herkennen;
- de verschillende categorieën van machine learning in eigen woorden beschrijven;
- de werking van neurale netwerken uitleggen;
- werken met de basisbegrippen van de Formele logica;
- werken met eenvoudige voorbeelden van propositielogica;
- werken met eenvoudige voorbeelden van predicaatlogica;
- eenvoudige voorbeelden van Bayesiaanse kanstheorie toepassen;
- eenvoudige voorbeelden van Bayesiaanse netwerken toepassen;
- eenvoudige voorbeelden van Beslistheorie toepassen.

L1 De leerling kan:

- de verschillende netwerk typologieën beschrijven;
- de verschillende componenten van een netwerk beschrijven;
- een netwerk opbouwen uit verschillende componenten;
- de verschillende protocollen beschrijven;
- de verschillende protocollen toepassen;
- in eigen woorden de werking van de verschillende netwerkcomponenten uitleggen;
- in eigen woorden de functie van de verschillende protocollen uitleggen;
- simpele netwerkproblemen oplossen.

Hulpmiddelen: Basispakket: schrijfmaterialen (géén correctievloeistof), gewone rekenmachine, woordenboeken.

SCHOOLEXAMEN VWO 2026 – 2027: *Natuurkunde*

1. ALGEMEEN OVERZICHT ONDERDELEN

CP '25-'26	Vaardigheid/Thema	Domein	Gewicht	Soort toets (S, M, P, PO)	Duur (min)	Herkansbaar
CP3	Practicum (PSE)	A, I1, I2, I3	1x	Praktisch	90	Nee
SE '26-'27	Vaardigheid/Thema	Domein	Gewicht	Soort toets	Duur (min)	Herkansbaar
SE1b	Systematische Natuurkunde Hoofdstuk 1, 2, 3, 7, 8, 9 (§1 2 3) Samengevat Hoofdstuk 1, 3, 4, 5, 6	A, C1, C2, C3, H	2x	Schriftelijk	120	Ja
SE2	Systematische Natuurkunde Hoofdstuk 1, 5, 10, 12 Samengevat Hoofdstuk 7, 8, 9	A, D1, D2, E2	2x	Schriftelijk	120	Ja
SE3	Systematische Natuurkunde Hoofdstuk 1, 9 (§4 5 6), 11, 13 Samengevat Hoofdstuk 1, 2, 10	A, B1, B2, F1,	2x	Schriftelijk	120	Nee
Bepaling Eindcijfer Schoolexamen (EC) = $\frac{PSE + 2*SE1 + 2*SE2 + 2*SE3}{7}$						

2. LEERSTOFOMSCHRIJVING

SE-1b
<p>H1 Basisvaardigheden: grootheden en eenheden, werken met machten van 10, werken met eenheden, meetonzekerheid en significante cijfers, van meting naar diagram, van kromme naar rechte</p> <p>H2 Beweging: onderzoek naar bewegingen, eenparig rechtlijnige beweging, eenparig versnelde beweging, beweging in het algemeen, gebruik van formules en diagrammen</p> <p>H3 Krachten: krachten en hun eigenschappen, krachten samenstellen, krachten ontbinden, krachten in evenwicht, eerste en tweede en derde wet van Newton</p> <p>H7 Cirkelbewegingen: eenparige cirkelbeweging, middelpuntzoekende kracht, gravitatiekracht</p> <p>H8 Arbeid en energie: arbeid, arbeid en kinetische energie, energievormen, wet van behoud van energie, gravitatie-energie</p> <p>H9 Trillingen en golven: trillingen, harmonische trilling, trillingsenergie en resonantie</p> <p>Samengevat: H1, 3, 4, 5, 6: ter ondersteuning van de eerdergenoemde SysNat hoofdstukken.</p>
<p>Hulpmiddelen: Binas 7e druk, gewone rekenmachine, woordenboek en géén correctievloeistof</p>

SE-2

H5 Elektrische systemen: stroom en spanning, weerstand en de wet van Ohm, serie- en parallelschakelingen, gemengde schakelingen, elektrische componenten, energie in huis
H10 Elektromagnetisme: elektrische velden, elektrische energie, elektromagnetisme, lorentzkracht, elektromotor
H12 Astrofysica: straling van sterren, sterren classificeren, spectraalanalyse, bewegende sterren
 Samengevat H7, 8, 9: ter ondersteuning van de eerdergenoemde SysNat hoofdstukken.

Hulpmiddelen:

Binas 7e druk, gewone rekenmachine, woordenboek en géén correctievloeistof

SE-3

H9 Trillingen en golven: lopende golven, geluid, muziekinstrumenten
H11 Medische beeldvorming: Echografie en MRI, röntgenfoto en CT-scan, kernstraling, halveringstijd en activiteit, risico's van ioniserende straling
H13 Quantumwereld: licht als golf, fotonen, golfgedrag bij elektronen, opgesloten quantumdeeltjes, elektronen in materialen
 Samengevat: H1, 2, 10 ter ondersteuning van de eerdergenoemde SysNat hoofdstukken.

Hulpmiddelen:

Binas 7e druk, gewone rekenmachine, woordenboek en géén correctievloeistof

SCHOOLEXAMEN VWO 2026 – 2027: Scheikunde

1. ALGEMEEN OVERZICHT ONDERDELEN

SE '26-'27	Vaardigheid/Thema	Domein	Gewicht	Soort toets	Duur (min)	Herkansbaar
SE1a	Algemene scheikunde	B1, B2, B3, B4, C1, C2, C3, C4, C5, C6, E1, E2, F1, G1	1x	Schriftelijk	120	Ja
SE2	Praktische vaardigheden	B1, B2, B3, B4, C1, C2, C3, C4, C5, C6, E1, E2, F1, G1	1x	Practicum	120	Nee
SE3	Organische scheikunde, analyse, energieproductie en duurzaamheid	B1, B3, B4, C1, C2, C3, C4, C5, C6, D1, D3, E1, E2, F1, F2, F3, G1	1x	Schriftelijk	120	Nee
Bepaling Eindcijfer Schoolexamen (EC) = $\frac{SE1a+SE2+SE3}{3}$						

2. LEERSTOFOMSCHRIJVING

SE-1a		
Boek	Hoofdstuk	Eindtermen
Chemie Overal 4 VWO	Hoofdstuk 1: Scheiden en reageren	B2, C1, C2, C4, C6
	Hoofdstuk 2: Bouwstenen van stoffen	B1, C1, C2
	Hoofdstuk 3: Moleculaire stoffen	B1, B2, B3, B4, C1, C2, C5
	Hoofdstuk 4: Zouten en zoutoplossingen	B1, B2, B3, B4, C1, C2, E1
	Hoofdstuk 5: Reacties van zouten	C2, C5
	Hoofdstuk 7: Duurzaamheid	C3, C5, F2, F3
	Hoofdstuk 8: Zuren	B1, C1, C2, C5
Chemie Overal 5 VWO	Hoofdstuk 9: Basen	B1, C1, C2, C5
	Hoofdstuk 11: Redoxreacties	C1, C3
Chemie Overal 6 VWO	Hoofdstuk 17: Buffers en enzymen par 17.1 en 17.2	C1, C2, C5, E2, G1
Scheidingsmethoden		F1
Hulpmiddelen: schrijfmateriaal (géén correctievloeistof), geodriehoek, passer, gewone rekenmachine, woordenboeken en Binas 7e druk.		

SE-2		
Boek	Hoofdstuk	Eindtermen
Chemie Overal 4 VWO	Hoofdstuk 1: Scheiden en reageren	B2, C1, C2, C4, C6
	Hoofdstuk 2: Bouwstenen van stoffen	B1, C1, C2
	Hoofdstuk 3: Moleculaire stoffen	B1, B2, B3, B4, C1, C2, C5
	Hoofdstuk 4: Zouten en zoutoplossingen	B1, B2, B3, B4, C1, C2, E1

	Hoofdstuk 5: Reacties van zouten	C2, C5
	Hoofdstuk 7: Duurzaamheid	C3, C5, F2, F3
	Hoofdstuk 8: Zuren	B1, C1, C2, C5
Chemie Overal 5 VWO	Hoofdstuk 9: Basen	B1, C1, C2, C5
	Hoofdstuk 11: Redoxreacties	C1, C3
Chemie Overal 6 VWO	Hoofdstuk 17: Buffers en enzymen par 17.1 en 17.2	C1, C2, C5, E2, G1
Scheidingsmethoden		F1
Hulpmiddelen: schrijfmateriaal (géén correctievloeistof), geodriehoek, passer, gewone rekenmachine, woordenboeken en Binas 7e druk.		

SE-3		
Boek	Hoofdstuk	Eindtermen
Chemie Overal 4 VWO	2.3	C2
	2.4	C2
	3.5	C2
	4.4	C2
	5.3	C2
	Hoofdstuk 6: Koolstofchemie	B1, G1
	Hoofdstuk 7: Duurzaamheid	F2, F3, C3, C5
Chemie Overal 5 VWO	Hoofdstuk 10: Analyse	D1
	Hoofdstuk 11: Redoxreacties	C1, C3
	Hoofdstuk 12: Molecuulbouw	B1, B4, E1
	Hoofdstuk 13: Kunststoffen	B1, B4, C1, D3, E1
	Hoofdstuk 14: Nieuwe materialen	B3, B4, E1
	Hoofdstuk 15: Groene chemie	C2, C3, C4, C6, F1, F2, G2
Chemie Overal 6 VWO	Hoofdstuk 16: Chemie en het leven	G1
	Hoofdstuk 17: Buffers en enzymen par 17.3 en 17.4	C1, C2, C5, E2, G1
	Hoofdstuk 18: Accu's en brandstofcellen	B1, C1, C2, C5, F3
Scheidingsmethoden		F1
Hulpmiddelen: schrijfmateriaal (géén correctievloeistof), geodriehoek, passer, gewone rekenmachine, woordenboeken en Binas 7e druk.		

SCHOOLEXAMEN VWO 2026 – 2027: Wiskunde A

1. ALGEMEEN OVERZICHT ONDERDELEN

CP '25-'26	Vaardigheid/Thema	Domein	Gewicht	Soort toets (S, M, P, PO)	Duur (min)	Herkansbaar
CP6*	Telproblemen, Kansrekening & Statistiek	E	1,5x	Schriftelijk	90	Nee
CP4	Excel functies, draaitabellen en hypothesetoets (ICT)	E	1x	PO	n.v.t.	Nee
*CP6: Biskandidaten moeten dit toets inhalen.						
SE '26-'27	Vaardigheid/Thema	Domein	Gewicht	Soort toets	Duur (min)	Herkansbaar
SE1a	Vaardigheden, Functies en grafieken, en differentiaalrekening	A, B, C, D	2,5x	Schriftelijk	120	Ja
SE2	Vaardigheden, Functie analyse, grafieken, en differentiaalrekening	A, B,C,D	2,5x	Schriftelijk	120	Ja
SE3	Functie analyse, toepassingen differentiaal rekening, vaardigheden en verbanden in een structuur herkennen	B,C,D	2,5x	Schriftelijk	120	Nee
Bepaling Eindcijfer Schoolexamen (EC) = $\frac{1*PO+1,5*CP6+2,5*SE1+2,5*SE2+2,5*SE3}{10}$						

2. LEERSTOFOMSCHRIJVING

CP6 2025-2026/ Inhaal deel-SE biskandidaten		
Boek	Hoofdstukken	Eindtermen
VWO WA deel 1	H2: Statistiek H4: Combinatoriek	E1-E2-E3 B2
VWO WA deel 2	H6: Kansrekening	E4
VWO WA deel 3	H9: Kansverdelingen 11: Hypothesetoetsen	E5 E6
Hulpmiddelen: Grafische rekenmachine in de examenstand, woordenboek		

PO		
Boek	Hoofdstukken	Eindtermen
VWO WA deel 1	H2: Statistiek	E1-E2-E3
VWO WA deel 2	H7: Statistiek met de Computer	E2-E3
VWO WA deel 3	H9: Kansverdelingen H11: Hypothesetoetsen	E5 E6

Overige info: Het deel-SE bestaat uit een PO die in duo's of individueel gemaakt wordt. Het wordt bij de docent ingeleverd.

Hulpmiddelen: Grafische rekenmachine in de examenstand, laptop, Excel, formuleblad, woordenboek

SE-1a

Boek	Hoofdstuk	Eindtermen
VWO WA deel 1	H1: Formules en grafieken H3: Rekenen en herleiden	A2-A3-B1 A2-A3-C1
VWO WA deel 2	H5: Machtsverbanden	B1-C1
VWO WA deel 3	H8: Differentiaalrekening H10: Exponenten en logaritme	D2-D3 C2
VWO WA deel 4	H14.1 en H14.2: Toepassen differentiaalvergelijkingen	D2-D3

Hulpmiddelen: Grafische rekenmachine in de examenstand, woordenboek(en)

SE-2

Boek	Hoofdstuk	Eindtermen
VWO WA deel 3	H10: Exponenten en logaritme	C2
VWO WA deel 4	H13: Allerlei formules H14: Toepassingen differentiaalvergelijkingen	B1-C2 D2-D3

Hulpmiddelen: Grafische rekenmachine in de examenstand, woordenboek(en)

SE-3

Boek	Hoofdstuk	Eindtermen
VWO WA deel 3	H10: Exponenten en logaritme	C2
VWO WA deel 4	H12: Rijen H13: Allerlei formules H14: Toepassingen differentiaalvergelijkingen	D1 B1-C2 D2-D3

Hulpmiddelen: Grafische rekenmachine in de examenstand, woordenboek(en)

SCHOOLEXAMEN VWO 2026 – 2027: *Wiskunde B*

1. ALGEMEEN OVERZICHT ONDERDELEN

SE '26-'27	Vaardigheid/Thema	Domein	Gewicht	Soort toets	Duur (min)	Herkansbaar
SE1a	Vaardigheden, Functies en grafieken en differentiaalrekening	A,B,C	1x	Schriftelijk	120	Ja
SE2	Meetkunde en vectormeetkunde Integraalrekening	C,E,F	1x	Schriftelijk	120	Ja
SE3	Differentiaal- en integraalrekening en goniometrische functies	B,C,D	1x	Schriftelijk	120	Nee
Bepaling Eindcijfer Schoolexamen (EC) = $\frac{SE1+SE2+SE3}{3}$						

2. LEERSTOFOMSCHRIJVING

SE-1a	
Hoofdstuk 1	Functies en grafieken
Hoofdstuk 2	De afgeleide functie
Hoofdstuk 4	Vergelijkingen en herleidingen
Hoofdstuk 5	Machten, exponenten en logaritmen
Hoofdstuk 6	Differentiaalrekening
Hoofdstuk 9	Exponentiële en logaritmische functies
Hoofdstuk 13	Limieten en asymptoten
Hulpmiddelen: Grafische rekenmachine in de examenstand, woordenboek(en)	

SE-2	
Hoofdstuk 3	Meetkunde
Hoofdstuk 7	Meetkunde met coördinaten
Hoofdstuk 10	Meetkunde met vectoren
Hoofdstuk 11	Integraalrekening
Hoofdstuk 14	Meetkunde toepassen
Keuzeonderwerp 124	De substitutiemethode, partieel integreren, breuksplitsen
Hulpmiddelen: Grafische rekenmachine in de examenstand, woordenboek(en)	

SE-3	
Hoofdstuk 8	Goniometrische functies
Hoofdstuk 9	Exponentiële en logaritmische functies
Hoofdstuk 11	Integraalrekening
Hoofdstuk 12	Goniometrische functies
Hoofdstuk 15	Afgeleiden en primitieven
Hulpmiddelen: Grafische rekenmachine in de examenstand, woordenboek(en)	

SCHOOLEXAMEN VWO 2026 – 2027: *Wiskunde D*

1. ALGEMEEN OVERZICHT ONDERDELEN

SE '26-'27	Vaardigheid/Thema	Domein	Gewicht	Soort toets	Duur (min)	Herkansbaar
SE1a	Kansrekening en Statistiek	A,B,C	1x	Schriftelijk	150	Ja
SE2	Meetkunde	A, D	1x	Schriftelijk	150	Ja
SE3	Complexe getallen en Dynamische systemen Dictaat TU/e	A, C, D, E, F, G	1x	Schriftelijk	150	Nee
Bepaling Eindcijfer Schoolexamen (EC) = $\frac{SE1+SE2+SE3}{3}$						

2. LEERSTOFOMSCHRIJVING

SE-1b		
Boek	Hoofdstukken	Eindtermen
VWO WD deel 1	-Hoofdstuk 1: Combinatoriek -Hoofdstuk 2: Discrete wiskunde -Hoofdstuk 3: Kansrekening	A, B1 A,C1,C3 A,B2,B3
VWO WD deel 2	-Hoofdstuk 5: Discrete kansverdelingen	A,B2,B3,B4
VWO WD deel 3	-Hoofdstuk 12: Continue kansverdelingen	A,B4,B5
VWO WD deel 4	-Hoofdstuk 14: Mathematische statistiek	A,B6,B7
Hulpmiddelen: Grafische rekenmachine in de examenstand, woordenboek(en)		

SE-2		
Boek	Hoofdstukken	Eindtermen
VWO WD deel 2	-Hoofdstuk 7: Bewijzen -Hoofdstuk 8: Vectormetkunde	A,D1,D3 A,D3,D4
VWO WD deel 3	-Hoofdstuk 9: Meetkundige plaatsen en Raaklijneigenschappen	A,D1,D3
VWO WD deel 4	-Hoofdstuk 13: Kegelsneden	A,D
Hulpmiddelen: Grafische rekenmachine in de examenstand, woordenboek(en)		

SE-3		
Boek	Hoofdstukken	Eindtermen
VWO WD deel 1	-Hoofdstuk 4: Matrices	A,C2, D3
VWO WD deel 2	-Hoofdstuk 6: Discrete dynamische modellen	A,C1,C2
VWO WD deel 3	-Hoofdstuk 10: Complexe getallen -Hoofdstuk 11: Lineaire algebra	A,E1,E2 A,C,D

VWO WD deel 4	-Hoofdstuk 15: Continue dynamische modellen -Hoofdstuk 16: Complexe functies	A,C A,E
Keuze onderwerp	Dictaat TU/e H1 en 2	F,G
Hulpmiddelen: Grafische rekenmachine in de examenstand, woordenboek(en)		

LICHAMELIJKE OPVOEDING

SCHOOLEXAMEN VWO 2026-2027:

Lichamelijke opvoeding

(reguliere kandidaten)

Toelichting L.O. examenprogramma:

Het examenprogramma voor LO begint in het voorexamenjaar en loopt door tot januari 2027 in het examenjaar. In het voorexamenjaar maken leerlingen een Microteaching-opdracht, die het deelcijfer bepaalt. In het examenjaar worden de onderdelen Microteaching, inzet en conditie beoordeeld. Het deelcijfer uit het voorexamenjaar en het cijfer van het examenjaar bepalen samen het eindcijfer voor de examenopdracht van Microteaching.

1. ALGEMEEN OVERZICHT ONDERDELEN

De examenleerling wordt beoordeeld op 4 onderdelen:

1. **Bewegen & Regelen: de regel vaardigheid (In het voor examenklas)**
De leerling toont zijn of haar vermogen om in een tweetal een fysieke activiteit te plannen en te leiden door middel van een Micro teaching les, waarbij lesgeven en begeleiden centraal staan
2. **Bewegen & Regelen: de regel vaardigheid (In het examenklas)**
De leerling toont zijn of haar vermogen om een fysieke activiteit te plannen en te leiden door middel van een Micro teaching les.
3. **Bewegen en gezondheid;**
De kandidaat is verantwoordelijk voor zijn /haar eigen fitheid, kan zelfstandig een trainingsprogramma volgen zodat hij/ zij de conditietest (shuttle run test, of duurloop 2,5 km naar behoren/voldoende kan uitvoeren
4. **Bewegen:**
De kandidaat kan op een verantwoorde wijze en met plezier deelnemen aan alle bewegingsactiviteiten die worden aangeboden, de bewegingscultuur (Inzet).

Beoordeling en bepaling eindcijfer:

Het eindcijfer wordt bepaald door het deelcijfer Microteaching van H4/V5 (2x) en het cijfer van Microteaching H5/V6 (4x) plus conditiecijfer (1x) en inzetcijfer (1X). Dit resultaat wordt omgezet in een beoordeling als volgt:

G-goed

RV- Ruim Voldoende

V-Voldoende

O-Onvoldoende

Het gemiddelde cijfer wordt als volgt beoordeeld:

- 5,4 en minder → O
- 5,5 – 6,4 → V
- 6,5 – 8,4 → RV
- 8,5 en hoger → G

De Micro teaching les in het examenjaar moet met tenminste 5,5 worden afgerond. Als een leerling minder dan een 5,5 haalt voor de Micro teaching les, volgt er automatisch een herkansing voor de kandidaat. De andere onderdelen zijn niet herkansbaar.

Beoordeling LO				
	Onderdelen	EXAMEN Opdracht	Weging	Herkansbaar
H5/V6	1	Microteaching Examen	4x	ja, cijfer < 5,5 (80-20 regeling)
	2	Conditietest	1x	Nee
	3	Inzet*	1x	Nee
	4	Microteaching opdracht voorexamenjaar	2x	Nee
*Presentie bij LO heeft invloed op de inzet cijfer. Bij LO lessen geldt de 80/20-regeling waarbij een kandidaat minimaal 80% van de lessen aanwezig moet zijn. Bij minder dan 80% aanwezigheid wordt het inzet cijfer onvoldoende.				

2. LEERSTOFOMSCHRIJVING

In het vak Lichamelijke Opvoeding ontwikkelen leerlingen hun regelvaardigheden door het ontwerpen en geven van sportlessen of fysieke activiteiten. Hierbij leren zij hoe ze kennis uit de bewegingswereld kunnen toepassen in de praktijk. Daarnaast reflecteren leerlingen op hun eigen lesontwerp en uitvoering om hun effectiviteit als lesgever/leider te verbeteren.

Inzet is een belangrijk onderdeel van de beoordeling. Leerlingen worden beoordeeld op Het op een verantwoordelijke wijze en met plezier deelnemen aan bewegingsactiviteiten staat centraal in de bewegingscultuur. Zo te denken aan aanwezigheid en stiptheid, het dragen van de correcte sportkleding, actieve deelname aan alle disciplines, hulpverlening aan anderen en het opruimen en goede omgang met materialen.

De kandidaat is verantwoordelijk voor zijn/haar eigen fitheid. Gezondheid staat centraal in LO en in het leven, het is belangrijk dat de leerling weet wat ze kunnen doen om goede algehele conditie te behouden.

3. HERKANSINGEN

Een kandidaat die in de voor-examenklas voor de opdracht Microteaching een 3,0 of lager behaalt, is verplicht deze opdracht in de examenklas opnieuw te maken.

Kandidaten die het onderdeel 'Micro teaching' met een cijfer lager dan 5,5 afronden zijn verplicht de opdracht te herkansen. De herkansing vindt, voor zover mogelijk, plaats tijdens de reguliere lessen. Anders vindt de herkansing plaats in de periode **januari – april 2027**. De herkansing dient met een voldoende beoordeling te worden afgesloten. Per kandidaat is maximaal één herkansing toegestaan.

4. ATTEST-KANDIDATEN

Attest - kandidaat: Een kandidaat voor wie het vanwege gezondheidsredenen niet mogelijk is om mee te doen aan een (1), of meerdere onderdelen van het L.O. programma.

De kandidaat is verplicht mee te doen aan de 'Micro-Teaching' opdracht en de kandidaat is verplicht een authentiek doktersbewijs in te leveren, waarin duidelijk de periode staat vermeld waarin de

kandidaat niet mag deelnemen aan L.O. Dit bewijs wordt aan de afdeling corrector en een kopie aan de mentor en aan de docent L.O. overhandigd.

Afhankelijk van de conditie van de attest-kandidaat worden passende regelende taken aangeboden. Deze regel-vaardigheden worden beoordeeld door de LO docent.

DE MAATSCHAPPIJVAKKEN

SCHOOLEXAMEN VWO 2026 – 2027: Aardrijkskunde

1. ALGEMEEN OVERZICHT ONDERDELEN

CP '25-'26	Vaardigheid/Thema	Domein	Gewicht	Soort toets (S, M, P, PO)	Duur (min)	Herkansbaar
CP5	BNL boek V5: Hoofdstuk 2. Globalisering §2.1-2.8 Hoofdstuk 3. Endogene en exogene processen §3.1-3.9	A,B,C	3x	Schriftelijk	120	Ja
CP6	Aruba + Caribisch gebied E 1 Caribische regio E 1. 2.1 & E 1.2.2 & E 1.2.3 Fysische dimensie E 1.3.1 en E 1.3.2 Politieke dimensie E 1.4.1 en E 1.4.2 Demografische dimensie	A + E	1x	Schriftelijk	45	Nee
SE '26-'27	Vaardigheid/Thema	Domein	Gewicht	Soort toets	Duur (min)	Herkansbaar
SE1	-	-	-	-	-	-
SE2	BuitenLand boek V4 Gebieden: Zuid-Amerika. 4.1 - 4.5 BuitenLand boek V5 Gebieden: Zuid-Amerika. 4.1 - 4.7	A,D	3x	Schriftelijk	120	Ja
SE3	BuitenLand boek V6 Landschapszones. 1.1 - 1.5 Stedelijke gebieden in de VS. 2.1 - 2.6 Middellandse Zeegebied. 3.1 - 3.5	A,B,C	3x	Schriftelijk	120	Nee
Bepaling Eindcijfer Schoolexamen (EC) = $\frac{3*CP5 + CP6 + 3*SE2 + 3*SE3}{10}$						

2. LEERSTOFOMSCHRIJVING

CP5 V5
Domein: WERELD Methode: BuitenLand VWO 5 Hoofdstuk 2 Globalisering.

- 2.1 Krimpde wereld.
- 2.2 Transport en informatie.
- 2.3 Globalisering tot 1980
- 2.4 Globalisering na 1980.
- 2.5 Globalisering: economisch bekeken.
- 2.6 Globalisering: politiek bekeken.
- 2.7 Globalisering: cultureel bekeken.
- 2.8 Globalisering: een blik in de toekomst.

Domein: AARDE

Methode: Buiteland VWO 5

Hoofdstuk 3. Endogene en exogene processen.

- 3.1 De opbouw van de aarde.
- 3.2 Platen tektoniek.
- 3.3 Vulkanisme.
- 3.4 Druk en rek in de aardkorst.
- 3.5 Gesloopt gesteente.
- 3.6 Verweringsmateriaal in beweging
- 3.7 De opbouw van het laagland
- 3.8 De vorming en afbraak van gebergten
- 3.9 De gesteentekringloop.

Hulpmiddelen: Grote Bosatlas 55^e druk, woordenboeken naar keuze

CP6 V5

Domein: EIGEN LEEFOMGEVING

Methode: Wikiwijs: Leermateriaal AK 2e fase vwo Cariben

- E 1 Caribische regio.
- E 1.2.1 Geologie van het Caribisch gebied.
- E 1.2.2 Landschap, klimaat en duurzaamheid in het Caribisch gebied.
- E 1.2.3 Landschappen en microklimaten in het Caribisch gebied.
- E 1.3.1 Politiek in het Caribisch gebied.
- E 1.3.2 Politieke afhankelijkheidsrelaties.
- E 1.4.1 Natuurlijke bevolkingsgroei.
- E 1.4.2 Sociale bevolkingsgroei.

Hulpmiddelen: Grote Bosatlas 55^e druk, woordenboeken naar keuze

SE-2

Domein: GEBIEDEN

Methode: Buiteland VWO 4

Hoofdstuk 4. Gebieden: Zuid-Amerika.

- 4.1 Regionale beeldvorming.
- 4.2 Culturele diversiteit en samenleving.
- 4.3 Bevolking: spreiding en groei.
- 4.4 Politieke ontwikkelingen tot 1980.
- 4.5 Politieke ontwikkelingen na 1980.

Domein: GEBIEDEN

Methode: Buiteland VWO 5

Hoofdstuk 4. Gebieden: Zuid-Amerika.

- 4.1 Natuur: klimaat en landschap.
- 4.2 Natuur: platen tektoniek en grondstoffen.
- 4.3 Economie: interne ontwikkelingen.
- 4.4 Economie: externe ontwikkelingen.
- 4.5 Milieu: winning natuurlijke hulpbronnen in Amazonia en Bolivia.
- 4.6 Milieu: Natuurrampen.

SE-3

Domein: AARDE

Methode BuitenLand VWO 6

Hoofdstuk 1. Landschapszones.

1.1 Het landschap als dynamisch systeem.

1.2 Wisselwerking tussen de geofactoren.

1.3 Landdegradatie.

1.4 Verwoestijning.

1.5 Natuur- en milieurampen.

Domein: WERELD

Methode BuitenLand VWO 6

Hoofdstuk 2. Stedelijke gebieden in de VS.

2.1 Een wereld van steden.

2.2 Steden in de VS.

2.3 Steden groeien.

2.4 New York.

2.5 Los Angeles.

2.6 Washington D.C.

Domein: AARDE

Methode BuitenLand VWO 6

Hoofdstuk 3. Middellandse Zeegebied

3.1 Platen tektoniek.

3.2 Een onrustig gebied.

3.3 Klimaat en vegetatie.

3.4 Landbouw.

3.5 Landdegradatie.

SCHOOLEXAMEN VWO 2026 – 2027: *Bedrijfseconomie*

1. ALGEMEEN OVERZICHT ONDERDELEN

SE '26-'27	Vaardigheid/Thema	Domein	Gewicht	Soort toets	Duur (min)	Herkansbaar
SE1b	Bedrijfseconomie in Balans H1, H2, H23 t/m H31	A, F	1x	Schriftelijk	120	Ja
SE2	Bedrijfseconomie in Balans H16 t/m H18, H32 t/m H36	D, G	1x	Schriftelijk	120	Ja
SE3	Bedrijfseconomie in Balans H3 t/m H15, H19 t/m H22	B, C, E	1x	Schriftelijk	120	Nee
Bepaling Eindcijfer Schoolexamen (EC) = $\frac{SE1+SE2+SE3}{3}$						

2. LEERSTOFOMSCHRIJVING

SE-1b

Bedrijfseconomie in Balans
H1: Basisrekenvaardigheden
H2: Balans, winst- en verliesrekening en liquiditeit
H23: Kostensoorten
H24: Break-evenanalyse
H25: Resultaten, belastingen en winstverdeling
H26: Kosten en resultaten bij dienstverlening
H27: Absorption costing
H28: Direct costing
H29: Accrual-accounting en matchingprincipe
H30: Interne verslaggeving
H31: Financiële planning

Hulpmiddelen: gewone rekenmachine, woordenboeken

SE-2

Bedrijfseconomie in Balans
H16: Eigen vermogen
H17: Vreemd vermogen
H18: Investeringsanalyse en financiering
H32: Externe verslaggeving
H33: Regels balans
H34: Regels winst-en-verliesrekening
H35: Liquiditeit, cashflow en solvabiliteit
H36: Overige kengetallen

Hulpmiddelen: gewone rekenmachine, woordenboeken

SE-3

Bedrijfseconomie in Balans
H3: Verzekeren, studeren en lenen

H4: Sparen en beleggen
H5: Enkelvoudige en samengestelde interest
H6: Woning
H7: Familie
H8: Schenken en erven
H9: Organisatie en maatschappij
H10: Eigen onderneming?
H11: Keuze rechtsvorm
H12: Organisaties en management
H13: Communicatieproces
H14: Arbeidsrecht
H15: Personeelsbeleid
H19: Marketingbeleid
H20: Product en prijs
H21: Plaats en promotie
H22: Marketingperspectief

Hulpmiddelen: gewone rekenmachine, woordenboeken

SCHOOLEXAMEN VWO 2026 – 2027: *Economie*

1. ALGEMEEN OVERZICHT ONDERDELEN

SE '26-'27	Vaardigheid/Thema	Domein	Gewicht	Soort toets	Duur (min)	Herkansbaar
SE1a	Module 1+5+6+ 7 (inclusief arbeidsmarkt en structurele groei)	A,B,C,F,G,H	1x	Schriftelijk	120	Ja
SE2	Module 2+3+8	A,D,I	1x	Schriftelijk	120	Ja
SE3	Module 2+3+4+7+8	A,D,E,H,I	1x	Schriftelijk	120	Nee
Bepaling Eindcijfer Schoolexamen (EC) = $\frac{SE1+SE2+SE3}{3}$						

2. LEERSTOFOMSCHRIJVING

SE-1a
<ul style="list-style-type: none"> Economische vaardigheden (Domein A) Module 1 Schaarste en Ruil: Alle hoofdstukken (Domeinen A+B+C) Module 5 Samenwerken en onderhandelen (Speltheorie): Alle hoofdstukken (Domein A+ F) Module 6 Risico+Informatie: Alle hoofdstukken (Domein A+G) Module 7 Welvaart , Economische Groei en arbeidsmarkt: Alle hoofdstukken (Domein A+H)
Hulpmiddelen: gewone rekenmachine, woordenboeken naar keuze

SE-2
<ul style="list-style-type: none"> Economische vaardigheden (Domein A) Module 2+3 Markten: Alle hoofdstukken (Domeinen A+ D) Module 8 Goede tijden, slechte tijden: Alle hoofdstukken (Domeinen A+I)
Hulpmiddelen: gewone rekenmachine, woordenboeken naar keuze

SE-3
<ul style="list-style-type: none"> Economische vaardigheden (Domein A) Module 2+3 Markten: Alle hoofdstukken (Domeinen A+ D) Module 4 ruilen over de tijd (Domein E) Module 7 Welvaart, Economische Groei en arbeidsmarkt: Alle hoofdstukken (Domein A+H) Module 8 Goede tijden, slechte tijden: Alle hoofdstukken (Domeinen A+I)
Hulpmiddelen: gewone rekenmachine, woordenboeken naar keuze

SCHOOLEXAMEN VWO 2026 – 2027: *Filosofie*

1. ALGEMEEN OVERZICHT ONDERDELEN						
CP '25-'26	Vaardigheid/Thema	Domein	Gewicht	Soort toets	Duur (min)	Herkansbaar
CP5	Kennisleer en Wetenschapsfilosofie	D, E	2x	Schriftelijk	120	Ja, in VWO-5
CP6	Primaire tekst van een filosoof ingaan	A, B, C, D, E	1x	Presentatie	20	Nee
SE '26-'27	Vaardigheid/Thema	Domein	Gewicht	Soort toets	Duur (min)	Herkansbaar
SE1b	ET 1-12	A, B, C, D	4x	Schriftelijk	120	Ja
SE2	ET 13-17	A, B, C, D	3x	Schriftelijk	120	Ja
SE3	ET 18-22	A, B, C, D	3x	Schriftelijk	120	Nee
Bepaling Eindcijfer Schoolexamen (EC) = $\frac{2*CP5+1*CP6+4*SE1b + 3*SE2 + 3*SE3}{13}$						

2. LEERSTOFOMSCHRIJVING

CP5
<p>Domein D: Kennisleer</p> <p>Subdomein D1: Centrale begrippen en toonaangevende visies</p> <p>9. De kandidaat kan een aantal centrale begrippen en toonaangevende visies uit de kennisleer herkennen, uitleggen en in een filosofische context toepassen en evalueren.</p> <p>Subdomein D2: Ervaring en waarheid</p> <p>10. De kandidaat kan:</p> <ul style="list-style-type: none"> o – verschillende opvattingen over de relatie tussen ervaring en werkelijkheid herkennen, uitleggen en in een filosofische context toepassen en evalueren; o – verschillende opvattingen over waarheid herkennen, uitleggen en in een filosofische context toepassen en evalueren. <p>Subdomein D3: De contextualiteit van kennis</p> <p>11. De kandidaat kan aangeven hoe in de twintigste eeuw kennis niet op zichzelf wordt beschouwd maar ingebed is in de context van o.a. taal, geschiedenis en cultuur, sociaal-economische belangen, genderprocessen, media.</p> <p>Domein E: Wetenschapsfilosofie</p> <p>Subdomein E1: Centrale begrippen en toonaangevende visies</p> <p>12. De kandidaat kan een aantal centrale begrippen en toonaangevende visies uit de wetenschapsfilosofie herkennen, uitleggen en in een filosofische context toepassen en evalueren.</p> <p>Subdomein E2: Wetenschappelijke kennis</p> <p>13. De kandidaat kan verschillende opvattingen over de status van wetenschappelijke kennis weergeven, herkennen, uitleggen, en in een filosofische context toepassen en evalueren; hij kan uitleggen wat het onderscheid is tussen natuurwetenschappen, sociale wetenschappen en geesteswetenschappen.</p>

Subdomein E3:. Wetenschap en samenleving 14. De kandidaat kan een aantal opvattingen over de verhouding wetenschap en samenleving herkennen, uitleggen en in een filosofische context toepassen en evalueren
Hulpmiddelen: Woordenboek

CP6
De leerling kiest een tekst van de lijst met primaire teksten (tekst geschreven door een filosoof). De leerling leert hierdoor de volgende drie filosofische vaardigheden: <ul style="list-style-type: none"> • Het lezen en analyseren van een primaire filosofische tekst • Onderzoeken wat de (historische en filosofische) context is van de tekst en uitleggen hoe deze context relevant is voor de inhoud • Het presenteren van de bevindingen en het overbrengen van ideeën
Hulpmiddelen: PowerPointpresentatie

SE-1b
De leerling leert hiervoor de stof bij ET 1-12 uit de syllabus. Deze stof staat op de pagina's 12-37 van de syllabus. De leerling moet deze stof kunnen reproduceren, toepassen en evalueren. Boek: Wat maakt de mens? H1 Hoe ervaren we ons bestaan als mens? H2 Hoe veranderen techniek en wetenschap ons mensbeeld? H3 In hoeverre verandert het wezen van de mens door onze omgang met techniek? H4 Grensvervagingen
Hulpmiddelen: Woordenboek

SE-2
De leerling leert hiervoor de stof bij ET 13-17 uit de syllabus. Deze stof staat op de pagina's 38-48 van de syllabus. De leerling moet deze stof kunnen reproduceren, toepassen en evalueren. Boek: Wat maakt de mens? H1 Hoe ervaren we ons bestaan als mens? H2 Hoe veranderen techniek en wetenschap ons mensbeeld? H3 In hoeverre verandert het wezen van de mens door onze omgang met techniek? H4 Grensvervagingen
Hulpmiddelen: Woordenboek

SE-3
De leerling leert hiervoor de stof bij ET 18-22 uit de syllabus. Deze stof staat op de pagina's 49-63 van de syllabus. De leerling moet deze stof kunnen reproduceren, toepassen en evalueren. Boek: Wat maakt de mens? H1 Hoe ervaren we ons bestaan als mens? H2 Hoe veranderen techniek en wetenschap ons mensbeeld? H3 In hoeverre verandert het wezen van de mens door onze omgang met techniek? H4 Grensvervagingen
Hulpmiddelen: Woordenboek

SCHOOLEXAMEN VWO 2026 – 2027: *Geschiedenis*

(reguliere en biskandidaten)

1. ALGEMEEN OVERZICHT ONDERDELEN

CP '25-'26	Vaardigheid/Thema	Domein	Gewicht	Soort toets	Duur (min)	Herkansbaar
CP1	MemoMax Hoofdstuk 8.3+8.4	A, B, C	1x	Schriftelijk	45	Nee
CP2	MemoMax Hoofdstuk 9.1 t/m 9.3	A, B, C		Schriftelijk	45	Nee
CP3	MemoMax Hoofdstuk 10.1+10.2	A, C		Schriftelijk	45	Nee
CP4	MemoMax Hoofdstuk 11.1 t/m 11.3	A, C		Schriftelijk	45	Nee
CP5	Latijns-Amerika en de westerse wereld: Hoofdstuk 1 t/m 3	A, B, C, D		Schriftelijk	45	Nee
CP6	Latijns-Amerika en de westerse wereld: Hoofdstuk 4 t/m 6	A, B, C, D		Schriftelijk	45	Nee
NB: (CP1 + CP2 + CP3 + CP4 + CP5 + CP6) / 6 = SE V5						
SE '25-'26	Vaardigheid/Thema	Domein	Gewicht	Soort toets	Duur (min)	Herkansbaar
SE1a	Burgerschap en Bestuur Aruba (Staatsinrichting)	A, B, C, D, E	1x	Schriftelijk	120	Ja
SE2	Industriële Revolutie, Nationalisme, Modern Imperialisme, Moderne Wereld, Eerste Wereldoorlog, Sovjet-Unie, Verenigde Staten	A, B, C	1x	Schriftelijk	120	Ja
SE3	Nazi-Duitsland, Het ontstaan van Tweede Wereldoorlog, Overwinning van de geallieerden, Oost en West, het marshallplan, Naar een nieuwe wereldorde	A, B, C	1x	Schriftelijk	120	Nee
Bepaling Eindcijfer Schoolexamen (EC) = $\frac{SE\ V5 + SE1 + SE2 + SE3}{4}$						

2. LEERSTOFOMSCHRIJVING

SE-1b
Burgerschap en Bestuur Aruba. (Staatsinrichting)
Blz. 16 t/m 19: Inleiding boek
Blz. 40 t/m 42: inleiding Europese burger

Blz. 48 t/m 57: Statuut
 Blz. 62 t/m 69: Statuut
 Blz. 72 t/m 82 Statuut
 Blz. 88 t/m 114: GS van de Status Aparte
 Blz. 120 t/m 141: Staatsregeling
 Blz. 142 t/m 161: Verkiezingen
 Blz. 162 t/m 183: De Staten/parlement van Aruba
 Blz. 188 t/m 202: De regering/ministerraad
 Blz. 82, 83, 169, 192 t/m 195, 198, 199: gouverneur
 Blz. 204 t/m 223: justitie en de rechterlijke macht
 Blz. 226 t/m 234: Colleges van Advies + Landsfinanciën

Hulpmiddelen: Gewone rekenmachine, woordenboek(en)

SE-2

Leerstof MEMO (Geschiedenis voor de bovenbouw):
 9.1: Industriële Revolutie
 9.2: Nationalisme
 9.3: Modern Imperialisme
 11.1: Moderne Wereld
 11.2: Eerste Wereldoorlog
 11.3: Sovjet-Unie
 11.4: Verenigde Staten

Hulpmiddelen: Gewone rekenmachine, woordenboek(en)

SE-3

Leerstof MEMO (Geschiedenis voor de bovenbouw):
 12.1: Nazi-Duitsland
 12.2 Het ontstaan van Tweede Wereldoorlog
 12.3: Overwinning van de geallieerden
 13.1: Oost en West
 13.2: het marshallplan, blz. 343
 14.1: Naar een nieuwe wereldorde

Hulpmiddelen: Gewone rekenmachine, woordenboek(en)

SCHOOLEXAMEN VWO 2026 – 2027: *Geschiedenis*

(kandidaten die het deel-SE in HAVO-4 of VWO-5 niet hebben gemaakt)

1. ALGEMEEN OVERZICHT ONDERDELEN

Deel-SE	Vaardigheid/Thema	Domein	Gewicht	Soort toets	Duur (min)	Herkansbaar
inhaal	Geschiedenis van Latijns-Amerika	A,B	1x	Schriftelijk	120	Nee
SE '26-'27	Vaardigheid/Thema	Domein	Gewicht	Soort toets	Duur (min)	Herkansbaar
SE1b	Burgerschap en Bestuur Aruba (Staatsinrichting)	A, B, C, D, E	3x	Schriftelijk	120	Ja
SE2	Industriële Revolutie, Nationalisme, Modern Imperialisme, Moderne Wereld, Eerste Wereldoorlog, Sovjet-Unie, Verenigde Staten	A, B, C	3x	Schriftelijk	120	Ja
SE3	Nazi-Duitsland, Het ontstaan van Tweede Wereldoorlog, Overwinning van de geallieerden, Oost en West, het marshallplan, Naar een nieuwe wereldorde	A, B, C	3x	Schriftelijk	120	Nee
Bepaling Eindcijfer Schoolexamen (EC) = $\frac{1*Inhaal\ SE\ V5 + 3*SE1b + 3*SE2 + 3*SE3}{10}$						

2. LEERSTOFOMSCHRIJVING

Deel-SE (inhaal SE V5)
Boek: Latijns-Amerika en de westerse wereld Hoofdstukken: 1 t/m 6 + de aan de leerlingen verstrekte PowerPointpresentaties in VWO-5
Hulpmiddelen: Gewone rekenmachine, woordenboek(en)

SE1 t/m SE3
Voor de leerstofomschrijving van SE1 t/m SE3: zie leerstofomschrijving voor reguliere- en biskandidaten

EX. 1 LIJST VWO 2026-2027

lijst van de examenkandidaten en hun examenvakkenpakket

Examenr	Klas	Profiel	ne	en	ckv	lo	i&as	pws	sp	pap	fa	wa	wb	wd	na	sk	bi	ec	be	ak	gs	inf	fil	aantal examen vakken
1001	V6B	NW	1	1	1	1	1	1		1		1			1	1	1					1		8
1002	V6A	MM	1	1	1	1	1	1	1	1		1						1	1		1			8
1003	V6A	NW	1	1	1	1	1	1		1			1		1	1	1	1						8
1004	V6B	NW	1	1	1	1	1	1		1			1		1	1		1	1					8
1005	V6B	NW	1	1	1	1	1	1	1				1		1	1	1		1					8
1006	V6A	NW	1	1	1	1	1	1		1		1			1	1		1				1		8
1007	V6C	MM	1	1	1	1	1	1	1	1		1						1			1	1		8
1008	V6B	NW	1	1	1	1	1	1		1			1		1	1	1					1		8
1009	V6C	NW	1	1	1	1	1	1	1	1			1			1	1					1		8
1010	V6C	NW	1	1	1	1	1	1	1				1		1	1		1				1		8
1011	V6B	NW	1	1	1	1	1	1	1			1			1	1		1	1					8
1012	V6B	NW	1	1	1	1	1	1		1			1		1	1	1			1				8
1013	V6C	NW	1	1	1	1	1	1	1				1		1	1	1			1				8
1014	V6C	NW	1	1	1	1	1	1	1				1		1	1	1					1		8
1015	V6B	NW	1	1	1	1	1	1	1	1			1		1	1			1					8
1016	V6A	NW	1	1	1	1	1	1		1		1				1	1	1		1				8
1017	V6A	NW	1	1	1	1	1	1		1		1			1	1		1		1				8
1018	V6C	MM	1	1	1	1	1	1	1	1		1						1	1	1				8
1019	V6A	MM	1	1	1	1	1	1		1		1						1	1	1	1			8
1020	V6A	NW	1	1	1	1	1	1		1			1		1	1	1	1						8
1021	V6C	MM	1	1	1	1	1	1	1			1					1	1		1	1			8
1022	V6B	NW	1	1	1	1	1	1		1			1		1	1		1				1		8
1023	V6A	NW	1	1	1	1	1	1	1				1			1	1	1	1					8
1024	V6C	NW	1	1	1	1	1	1	1	1		1				1	1		1					8
1025	V6C	NW	1	1	1	1	1	1	1	1		1				1	1						1	8
1026	V6C	MM	1	1	1	1	1	1	1			1						1	1	1	1			8
1027	V6C	NW	1	1	1	1	1	1	1			1			1	1		1				1		8
1028	V6A	NW	1	1	1	1	1	1		1			1		1	1	1	1						8
1029	V6B	NW	1	1	1	1	1	1		1			1		1	1	1		1					8
1030	V6B	NW	1	1	1	1	1	1		1		1			1	1		1			1			8
1031	V6A	NW	1	1	1	1	1	1	1	1		1					1	1			1			8
1032	V6C	NW	1	1	1	1	1	1	1				1		1	1	1					1		8
1033	V6C	MM	1	1	1	1	1	1	1			1					1	1		1	1			8
1034	V6A	MM	1	1	1	1	1	1		1		1						1	1		1	1		8
1035	V6C	MM	1	1	1	1	1	1	1	1		1						1		1	1			8
1036	V6A	MM	1	1	1	1	1	1	1	1		1						1	1		1			8
1037	V6A	MM	1	1	1	1	1	1		1		1					1	1		1	1			8
1038	V6C	NW	1	1	1	1	1	1	1				1		1	1		1				1		8
1039	V6B	NW	1	1	1	1	1	1	1			1			1	1	1	1						8

1040	V6B	NW	1	1	1	1	1	1	1				1		1	1		1			1				8
1041	V6A	NW	1	1	1	1	1	1	1				1		1	1	1	1							8
1042	V6A	NW	1	1	1	1	1	1		1			1		1	1		1	1						8
1043	V6A	MM	1	1	1	1	1	1	1	1		1						1	1		1				8
1044	V6A	NW	1	1	1	1	1	1	1	1		1				1	1	1							8
1045	V6A	NW	1	1	1	1	1	1	1			1				1	1	1	1						8
1046	V6C	MM	1	1	1	1	1	1	1	1		1						1	1	1					8
1047	V6C	NW	1	1	1	1	1	1	1			1			1	1		1				1			8
1048	V6B	NW	1	1	1	1	1	1		1			1		1	1		1	1						8
1049	V6B	NW	1	1	1	1	1	1	1				1		1	1	1		1						8
1050	V6C	NW	1	1	1	1	1	1	1	1		1			1	1						1			8
1051	V6C	NW	1	1	1	1	1	1	1			1						1	1	1	1				8
1052	V6C	NW	1	1	1	1	1	1	1			1				1	1	1		1					8
1053	V6B	NW	1	1	1	1	1	1		1			1	1	1	1		1				1			9
1054	V6B	NW	1	1	1	1	1	1	1	1			1		1	1	1								8
1055	V6B	NW	1	1	1	1	1	1	1				1		1	1		1	1						8
1056	V6C	NW	1	1	1	1	1	1	1	1			1		1	1	1								8
1057	V6A	MM	1	1	1	1	1	1		1		1					1	1		1	1				8
1058	V6B	NW	1	1	1	1	1	1		1			1		1	1	1					1			8
1059	V6C	MM	1	1	1	1	1	1	1			1						1	1	1	1				8
			5 9	5 9	5 9	5 9	5 9	5 9	3 8	3 7	0	3 2	2 7	1	3 4	4 2	3 0	4 2	2 2	1 6	1 7	1 6	1		59

Examenr	Klas	Profiel	ne	en	ckv	lo	l&s	pws	sp	pap	fa	wa	wb	wd	na	sk	bi	ec	be	ak	gs	inf	fil	aantal examen vakken
2001	V6A	MM	1	B	1	1	1	1		1		B					1	1	1		1			8
2002	V6B	NW	1	1	1	1	1	1	B				1		1	1	1					B		8
2003	V6B	NW	1	1	1	1	1	1		1			1		1	1		1	1					8
2004	V6C	NW	1	1	1	1	1	1	1	1		1				1	1		1					8
2005	V6B	NW	1	B	1	1	1	1	1				1		1	1	1					B		8
2006	V6A	MM	1	1	1	1	1	1	1	B		1						1		1	1			8
2007	V6C	MM	1	B	1	1	1	1	B	B		1						1		1	1			8
2008	V6A	MM	1	1	1	1	1	1		1		1						1	1	1	1			8
2009	V6C	NW	1	1	1	1	1	1	1	1		1				1	1			1				8
2010	V6A	NW	B	B	1	1	1	1		B			1		1	1		1				B		8
2011	V6A	NW	1	1	1	1	1	1		B			1		1	1		1	1					8
2012	V6A	MM	1	B	1	1	1	1		1		1					1	1			1	1		8
2013	V6A	MM	1	B	1	1	1	1		B		1					1	1		1	1			8
2014	V6B	NW	1	1	1	1	1	1		1			1		1	1		1	1					8
2015	V6C	NW	1	1	1	1	1	1	1	1		1				1	1				1			8
2016	V6A	NW	B	B	1	1	1	1	B				1		1	1		1				1		8
2017	V6B	NW	1	1	1	1	1	1	B				1		1	1	1					B		8
2018	V6B	NW	1	1	1	1	1	1	1				1		1	1	1		1					8
			1 8	1 8	1 8	1 8	1 8	1 8	1 0	1 3	0	9	9	0	9	1 2	1 0	1 1	7	5	7	6	0	

